

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**2025 YILININ NİSAN AYINDA ÜLKEMİZDE GERÇEKLEŞEN ZİRAİ DON OLAYININ SONUÇLARININ ARAŞTIRILMASI,
ÜRETİCİLERİN VE TARIMSAL ÜRÜNLERİN UĞRADIĞI ZARARLARIN TESPİTİ VE GELECEKTE YAŞANABİLECEK
BENZER OLAYLARIN ETKİLERİNİN EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10/2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613)

TUTANAK DERGİSİ

-----0-----

**3'üncü Toplantı
3 Haziran 2025 Salı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Adem Korkmaz'ın, Komisyonun geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği çalışma ziyaretlerine, önümüzdeki günler için planlanan saha çalışmalarına, Komisyonun bugünkü gündemine, Bakanlığa öneri olarak gönderilmek üzere Komisyon Başkanlığınca bir taslak rapor hazırlandığına ve rapor hakkındaki görüşmelerin kapalı oturumda yapılmasına ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşmelerin kapalı oturumda yapıp yapılmaması hakkında görüşme

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Malatya, Adıyaman, Kahramanmaraş, Adana, Mersin, Niğde ve Kayseri illerine yapılan çalışma ziyaretlerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşme

2.- Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşme

V.- KARARLAR

1.- Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşmelerin basına kapalı yapılmasına ilişkin karar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
2025 YILININ NİSAN AYINDA ÜLKEMİZDE GERÇEKLEŞEN ZİRAİ DON OLAYININ SONUÇLARININ ARAŞTIRILMASI,
ÜRETİCİLERİN VE TARIMSAL ÜRÜNLERİN UĞRADIĞI ZARARLARIN TESPİTİ VE GELECEKTE YAŞANABİLECEK
BENZER OLAYLARIN ETKİLERİNİN EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613)

-----0-----
3'üncü Toplantı
3 Haziran 2025 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

2025 Yılı'nın Nisan Ayında Ülkemizde Gerçekleşen Zirai Don Olayının Sonuçlarının Araştırılması, Üreticilerin ve Tarımsal Ürünlerin Uğradığı Zararların Tespiti ve Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Olayların Etkilerinin En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 12.52'de açıldı.

Komisyon Başkanı Adem Korkmaz, Komisyonun geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği çalışma ziyaretlerine, önümüzdeki günler için planlanan saha çalışmalarına, Komisyonun bugünkü gündemine, Bakanlığa öneri olarak gönderilmek üzere Komisyon Başkanlığınca bir taslak rapor hazırlandığına ve rapor hakkındaki görüşmelerin kapalı oturumda yapılmasına ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşmelerin kapalı oturumda yapılıp yapılmaması hakkında görüşme yapıldı.

Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşmelerin basına kapalı yapılması oy çokluğuyla kabul edildi.

Malatya, Adıyaman, Kahramanmaraş, Adana, Mersin, Niğde ve Kayseri illerine yapılan çalışma ziyaretlerinin değerlendirilmesine,

Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora,
İlişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 15.28'de son verildi.

3 Haziran 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.52

BAŞKAN: Adem Korkmaz (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Bülent TÜFENKİ (Malatya)

SÖZCÜ: Nilgün ÖK (Denizli)

KÂTİP: Mehmet Celal FENDOĞLU (Malatya)

----- 0 -----

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli basın mensupları; ülkemizde gerçekleşen zirai don olayının sonuçlarının araştırılması için kurulmuş olan Komisyonumuzun çalışmaları devam ediyor.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Adem Korkmaz'ın, Komisyonun geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği çalışma ziyaretlerine, önümüzdeki günler için planlanan saha çalışmalarına, Komisyonun bugünkü gündemine, Bakanlığa öneri olarak gönderilmek üzere Komisyon Başkanlığınca bir taslak rapor hazırlandığına ve rapor hakkındaki görüşmelerin kapalı oturumda yapılmasına ilişkin açıklaması

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Geçtiğimiz hafta cuma günü Malatya'dan başlayarak, cumartesi günü Malatya, Adıyaman ve Maraş illerinde, zirai donla muhatap olmuş bölgelerimizde hem toplantılar hem de bahçe ziyaretleri ve yerinde incelemeler gerçekleştirdik. Cumartesi akşamı da Adana'ya intikal ettik. Pazar günü sabah Adana'da yine bölge üreticileri, birlikler ve sivil toplum örgütleriyle yaptığımız toplantıdan sonra Mersin'e hareket ettik. Mersin'de de aynı şekilde, hem dondan zarar görmüş bahçeleri yerinde inceledik hem de bölge üreticilerimizle, sivil toplum örgütleriyle ve kamu kurumu yöneticileriyle birlikte bir istişare, değerlendirme toplantısı yaptık. Yaşanan durumu bizatihi yerinde inceleme ve görme fırsatımız oldu. Aynı gün akşam, pazar günü akşam da Niğde'ye hareket ettik. Pazartesi sabah erkenden yine benzer toplantımızı Niğde'de yaptık. Niğde toplantımızda da Niğde'nin içinde bulunduğu durumu, özellikle dondan hasar gören bahçeleri yerinde inceledik. Her gittiğimiz ile yakın illeri de davet ettik. Maraş'ta yaptığımız toplantıya Elâzığ'dan da üreticiler katıldı. Yine, Maraş ve Adıyaman'dan da kurum yöneticileri ve yetiştiriciler geldi. Adana'daki toplantımıza Hatay ve Osmaniye'yi de dâhil ettik. Daha sonra, Niğde'de yaptığımız toplantıya Nevşehir ve Aksaray illeri de geldi, sonra Karaman'a da gittik. Böylelikle, 13 ille ilgili bir fotoğraf çekmeye çalıştık esasında.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kayseri'ye de gittik.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, son gün de Kayseri'ye gidildi. Kabaca 13 ilde, Orta Anadolu diyebileceğimiz, Akdeniz'den başlayan yani Mersin'i, Adana'yı, Hatay'ı, Osmaniye'yi, Maraş'ı, Adıyaman'ı, Malatya'yı, Elâzığ'ı, Kayseri'yi, Niğde'yi, Aksaray'ı, Nevşehir'i ve Karaman'ı içine alan, 3 bölgeyi içine alan ciddi ve önemli bir saha çalışması gerçekleştirdik. Bundan sonra bir programımız Karadeniz Bölgesi'nde olacak, bir programımız da Ege Bölgesi'nde olacak, özellikle Manisa merkezli bir program yapacağız. Yine, zaman yeterse zirai dondan etkilenen diğer bölgelere de ulaşmaya çalışacağız.

Bugünkü toplantıda saha çalışmalarından elde ettiğimiz verileri ve aciliyet taşıdığını düşündüğümüz konuları tartışacağız Komisyonumuzla, gündemimiz bu.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Burada Başkanlığımızca hazırlanmış olan bir taslak çalışma yaptık. Bu taslak çalışmayı bugün Komisyon üyelerimizle istişare ederek netleştirebilirsek Bakanlığımıza bir öneri olarak göndereceğiz inşallah. Bu çalışma için burada kapalı bir oturum gerçekleştireceğiz.

Komisyonumuza toplantımızın bundan sonraki kısmının kapalı olmasıyla ilgili bir önerimiz var.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşmelerin kapalı oturumda yapılıp yapılmaması hakkında görüşme

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, buna itirazımız var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Şimdi, oylaması yapılacak önergeyi tartışmaya açmamız lazım usul olarak. Biz o zaman burada hiç durmayalım, çıkalım dışarıya; Komisyon üyesi olarak bizim hiç bilgimiz bile yok.

AYHAN BARUT (Adana) - Usul tartışması açalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çünkü bizim bilgimiz yok. Şurada karşıda sanki şeytanın avukatlığını yaptım az önce ben, dedim ki bir şeyler dönüyor, Başkan bize bir sürpriz yapacak herhâlde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır, sürpriz falan yapmıyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama bunu bir konuşmakta fayda var şimdi.

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, bu konuyla ilgili görüşlerimizi...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O zaman siz şöyle yapın: Konuşmaları yaptıktan sonra ben taslağı...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, çünkü bu bir şeydir... Usulde de ortaya açılıp tekrar konuşularak, tartışılarak ortak akılla yapılması gereken bir uygulama ama "Ben yaptım oldu." mantığı Komisyonumuza yakışmamıştır bence.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Estağfurullah.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çünkü hakikaten ilk günden bugüne kadar sağduyulu davrandınız ve yönetiminiz açısından hiçbir sıkıntımız yoktu ama bir iki yerde sizler de zaten müdahil oldunuz bu sıkıntılara.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaş, senin açımdan yok, benim açımdan var ya!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yok, ben başka bir şey söylüyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Usul hakkında ben konuşacağım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ömer Bey, o değil. Başkan müdahale etti zaten, onun dışında müdahale etti; o anlamda diyorum. Ama bu olay tartışılmadan hoş olmaz yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Şu ana kadar yoktu." diyorsun, senin açımdan yoktu.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkan Bey'e söyledik, Başkan Bey Mersin'deki olayda da gerekçemle ilgili şey yaptı. Adana'da da sizin liste geldi, siz de Sayın Başkana arzuhal ettiniz Niğde Belediye Başkanının çağrılmamasını ve o gün sizin...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaş, onlar değil, bırak, onları ayrıca konuşuruz. Yöntem olarak yanlış bir yoldan gidiliyor zaten, ben Komisyonunun dağılımından yani... Allah Allah!

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, esas konulara geçmeden bu basının olup olmaması konusunu bir tartışalım, ondan sonra söyleyeceklerimizi söyleyelim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O zaman şöyle yapalım: Siz, Komisyonla ilgili, bu ziyaretle ilgili değerlendirmelerinizi yapın, ondan sonra bir taslak oluşturalım. Ben diyorum ki bu taslağın oluşma kısmında burada bir çalıştay mantığıyla kapalı olarak toplantı yapalım. Bunu niye yapamayalım? Burada bir konuyu tartışacağız, bunda bir sıkıntı yok.

AYHAN BARUT (Adana) - Tamam, o olabilir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yapalım ama ondan önce değerlendirmemizi yapalım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Kastettiğim konu bu, taslağın görüşmesini yapalım.

AYHAN BARUT (Adana) - Biz görüş ve önerilerimizi söyleyelim, daha sonraki şeyde olabilir.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Elbette.

Usulle ilgili başka bir konu, atladığımız bir şey var mı?

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Başkanım, şöyle bir yöntem izlenebilir: Herkes bu programa ilişkin kısa bir değerlendirme yapıp sonra şeye geçeriz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Kesinlikle. Ben o kısmını yani taslağın görüşülmesi kısmını basına kapalı olarak söylüyorum. Zaten bizim bu taslağımız netleştikten sonra basın bunu öğreneceği için burada yapacağımız tartışmalarda daha rahat tartışma yapabiliriz, kapalı oturumlarda, ondan kastediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, sırayla konuşalım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O zaman, ziyaretle ilgili değerlendirmeleri alıyorum değerli arkadaşlar. Şu anda bu kısımla ilgili sorun yok, basınımızın dinlemesinde.

Buyurun.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Malatya, Adıyaman, Kahramanmaraş, Adana, Mersin, Niğde ve Kayseri illerine yapılan çalışma ziyaretlerinin değerlendirilmesine ilişkin görüşme

AYHAN BARUT (Adana) - Saygıdeğer Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi selamlıyorum.

Bugün burada Zirai Don Komisyonu'yla ilgili yapacağımız toplantıda, ben, Mecliste yapacağımız komisyon toplantıları ve saha ziyaretleriyle ilgili ve formatıyla ilgili konuşma ve değerlendirme yapmak istiyorum. Onun öncesinde de zirai dondan dolayı sorunların tespiti noktasında, tüm Türkiye'de gezdiğimiz yerlerde gördüğümüz sorunları bugün bizim burada da basınla paylaşmamızda hiçbir mahzur yok çünkü zaten bu sorun hepimizin sorunuysa bu bölümde basının olmasının da doğru olduğunu düşünüyorum.

Saygıdeğer Başkanım, şimdi, biz bir dizi ziyaretler yaptık. Örneğin, bugün de bu Komisyon toplantısını gerçekleştiriyoruz. Bugün yapılacak bu Komisyon toplantısının... Mesela, bu Komisyon farklı partilerin milletvekillerinden oluşmuş ama ortak bir paydada, ortak bir zaman diliminde maalesef buluşamıyoruz. Bugün bizim partimizin grup toplantısı var bir buçukta, saat 13.00'e toplantı alınmıştı, 12.30'a çekti acaba erken olur mu diye, onda da siz geç geldiniz. Lütfen, Komisyon üyeleriyle konuşarak, anlaşarak ve uzlaşarak bu tür toplantıları yapmamız gerekiyor. Dolayısıyla bakın, biz bugün grup toplantısına katılamayacağız çünkü burada bu Komisyon da çok önemli bizim için. Dolayısıyla bundan sonraki toplantıları bu amaçla bizimle paylaşırırsanız memnun olurum. Daha bir WhatsApp grubumuz bile yok herhâlde. Sizin tarafından oluşturulmuş bir WhatsApp grubu olsa oraya atarsınız, biz de bununla ilgili görüşlerimizi belirtiriz. Dolayısıyla Değerli Başkanım...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Komisyon toplantımızın saat birde olacağını söyledik...

AYHAN BARUT (Adana) - Birde olacağını söylediniz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - ...ama siz sabah aradınız, "Erkene alalım, bizim grup toplantımız var." dediniz, biz de erkene almaya çalıştık.

AYHAN BARUT (Adana) - Ama yine olmadı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ama olamaz ki saat birde diye çıkan arkadaşlar var.

AYHAN BARUT (Adana) - O zaman salı günü yapmayacağız, çarşamba günü yapacağız normalde yani grup toplantısından dolayı ya da başka mazeretlerden dolayı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sürekli programı orasından... Bak, Ayhan ağabey, yine ilk toplantıyı hatırla, şimdi senin talebin üzerine -hatırla- toplantı saatini belirledik.

AYHAN BARUT (Adana) - Tamam, belirledik. Bir müsaade edin, ben bitireyim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır ama bak, burada sanki bir eleştiri...

AYHAN BARUT (Adana) - Bakın, eleştiri diye değil.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sürekli saatleri değiştiriyorsunuz.

AYHAN BARUT (Adana) - Bakın, bugün grup toplantısı var, DEM PARTİ'sinin de var, bizim de var. Biz değiştirmiyoruz saati. Grubumuza gitmeyelim mi? Bak, bugün gidemiyoruz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır, çarşamba günü usul olarak yapacağımız toplantıyı senin talebin üzerine salıya aldık.

AYHAN BARUT (Adana) - O ilk toplantıydı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ama fark etmiyor ki yani.

AYHAN BARUT (Adana) - Daha sonra da çarşamba günü olacağı yönünde de karar alındı, "Her toplantıyı çarşamba günü yapalım." denildi.

Değerli Başkanım, biz bu tür komisyonlarda, sahada konuşmadığımızı burada rahat konuşalım, antrenmanımızı sert yapalım, maçımız rahat geçsin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Maç yapmıyoruz, bir maç yapmıyoruz ağabey. Niye maç yapalım?

AYHAN BARUT (Adana) - Birazdan söyleyeceğiz, arkadaşlar da söyleyecek; gördüğümüz yerlerde, gezdiğimiz yerlerde olan aksaklıklar da var yani...

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Zaten galip gelme yok, herkes ortak bir kanaat içinde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Maç yok ya.

AYHAN BARUT (Adana) - Ya, şimdi ama öyle değil işte; burada onu konuşmayalım, bunu konuşmayalım, neyi konuşalım? Şimdi, niye basını dışarı çıkaracağız örneğin, neden, kimden neyi saklıyoruz? Kimden neyi saklıyoruz?

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Değerlendirmeyi konuşuyoruz.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Adem Başkanımızın, Komisyon Başkanımızın söylemi, sonra siz de hak verdiniz yani çalıştay komisyonu yapalım şeklinde; oradaki amaç oydu.

AYHAN BARUT (Adana) - Konuşalım dedik ama bak, eğer biz müdahale etmezsek basın dışarı çıkacak. Basın niye çıksın? Zaten adamlar da gitti herhâlde, sizden çekiniyorlar galiba, onun için gittiler.

Şimdi, arkadaşlar, bakın...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yazılı basın burada herhâlde zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zaten yazılı her yere katılıyor.

AYHAN BARUT (Adana) - Basın buradaysa tamam, biz basının burada kalmalarını istedik yani bizim değerlendirmelerimiz sonucunda bu şey...

Şimdi, Sayın Başkan, bu saha içi toplantıları, saha gezilerini cumartesi, pazar günü yapmanın sıkıntılarını gördük. Pazar günü kamu kurumları, resmî kurumlar açtırılıyor; oraya STK'lerden, sivil toplum örgütlerinden ya da çiftçilerden katılımın çok fazla, yeterince olmadığını tespit ettik yani en azından, Mersin'deki toplantı çok az bir sayıydı, belli çağrılar vardı. Ayrıca da cumartesi, pazar günü bizim değil vatandaşın ya da STK temsilcilerinin kendine göre işleri olabilir. Biz bu çalışmayı çarşamba ve cuma arasında yaparsak daha iyi olur diye düşünüyorum; birincisi bu.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Meclis çalışmaları devam ediyor, onun için...

AYHAN BARUT (Adana) - Ama işte ben de arkasından onu söyleyeceğim. Siz diyorsunuz ki: Meclis çalışmaları devam ediyor, muhalefet partileri yoklama istiyor ya da karar yeter sayısı istediği zaman biz oraya gideceğiz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Söyleyin gruplara, istemesinler, biz de rahat bir şekilde katılırız.

AYHAN BARUT (Adana) - Şimdi, bugüne kadar sadece bu Komisyonda çalışmadık ki Balıkçılık Komisyonunda da çalıştık, defalarca burada toplantı yaptık, normal, kendi komisyonumuzda da yapıyoruz bu toplantıları, sahaya da çıkıyoruz. Genellikle pazar günü her taraf kapalı olduğu için, kamu daireleri de kapalı, böyle hafta sonu gitme noktasında bir tercih yoktu çünkü o dönemde o gün katılım az oluyor ve herkesin de kendine göre ziyaret edeceği yerler var. Dolayısıyla bunu hafta içerisinde yapmamızın uygun olacağını düşünüyorum.

Artı, bir şey daha söylemek istiyorum. Burada bu komisyon teknik bir komisyonsa -teknik bir komisyon ve tarafsız- burada sadece amaç zirai dondan dolayı oluşan zararları tespit noktasıysa Değerli Başkanım, o zaman gittiğimiz yerde şunu da... Ben gözlemimi söylüyorum, arkadaşlarımızın da buna benzer değerlendirmeleri var. Şimdi orada bir sunum yapılıyor, sunumla ilgili arkadaşlardan ilin il tarım müdürü açıklıyor sunumu sanki zirai donla ilgili zararlar, zararlar tespit edilmiş, sorunlar çözülmüş gibi bir izlenim çıkıyor. Orada, bize sunulan raporda eğer bu sorunlar çözülmüşse TARSİM de ödemişse, devlet tarafından dondan zarar görenlerin -TARSİM'li olsun, TARSİM'siz olsun, ÇKS'li olsun, ÇKS'siz olsun- zararı telafi edilmişse biz niye gidiyoruz o zaman? Orada sanki böyle biraz daha iktidara yakın, sorunların üzerinin gizlendiği noktada sunumların olduğunu ben hissettim, bunu buralarda konuşalım, orada...

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Söylediğiniz şeye siz inanıyor musunuz? Ben çok hâlindeyim, vallahi şaşıyorum.

AYHAN BARUT (Adana) - Ben, inanmadığım bir şeyi... Müsaadenizle siz de zaten konuşacaksınız, beğenmediğiniz yerleri eleştirirsiniz, biz de ona şey veriz.

Şimdi, burada arkadaşlar... Dinliyor muyuz Sayın Başkanım, biz size konuşuyoruz?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Dinliyorum. Estağfurullah.

AYHAN BARUT (Adana) - Dinlemiyorsanız biz konuşmayalım o zaman, hatta çıkalım gidelim yani. Şimdi burada o sorunları...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun, buyurun.

Ya, nereye gidiyorsunuz, anlamadım ben. Ya, dört gün boyunca... Çok özür dilerim, lütfen, rica ediyorum...

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım ama sürekli müdahale ederseniz nasıl konuşalım ya. Biz bunları rahat...

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Ya, geldiğimizden beri siz konuşuyorsunuz.

AYHAN BARUT (Adana) - Kimseye hakaret etmiyoruz, kimseye bir şey söylemiyoruz, gördüğümüz aksaklığı anlatıyoruz, daha iyisini istiyoruz. Yani şimdi bizim arkadaşlarımız da sorular soruyor, orada sorulara zaman zaman müdahale ediliyor; bunlar doğru değil. Bir format oluşturalım -benim söylemek istediğim burada- ziyaretçileri de ona göre yani katılımcıları da ona göre belirleyelim, gelsinler. Zaten çiftçi kesimi, büyük çiftçiler, STK'ler, ziraat odaları, tarımla ilgili ne kadar paydaş varsa çağırılın.

Bir de protokol var, örneğin, Mersin'de şey krizi yaşadık. Yani mesela, Malatya'da yapılan doğrudu, Vali Bey zaten ev sahibidir, Vali Bey vardı, Belediye Başkanını çağırdınız; doğrudu. Adana'ya geldik, Adana'da da sağ olsun hem Abdullah Vekilimizle beraber konuştuğumuzda orada da Büyükşehir Belediye Başkanımız çağrıldı ama Mersin'e geldiğimizde Büyükşehir Belediye Başkanı çağırılmadı, üstelik de bu arkadaş ziraat mühendisi, üstelik de bu Tarım Komisyonunda da Plan ve Bütçede de

çalışmış. Dolayısıyla böyle de sorunlar var. Bunları şimdi söylemeyelim, sümen altı mı edelim? İçimizdeki gördüğümüz eksiklikleri söylüyoruz. Yani benim söylemek istediğim, gittiğimiz yerde, ziyaretlerde sunumlar net bir şekilde ortaya konulsun. Oradaki çalışan bürokrat ya da oradaki kamu çalışanları... İşte, bizim gerek milletvekilleri gelmiş gerekse idari anlamda temsilcilerimiz gelmiş deyip orada bazı şeyleri söylememek gerçeği görmemek olur; daha özgürce anlatılsın, daha o sorunun... Zaten gecikmiş bir Komisyon. Şu anda Çukurova'da buğday hasatı neredeyse tamamlanmak üzere. Sökülen tarlalar var, o dönemde, 20-25 Şubatta dondan dolayı zarar gören buğdaylar var. Hasat oluyor, neyi tespit edeceğiz biz bu Adana'da? Bari, hiç değilse yaptığımız bir işi insanlar özgürce anlatsın, kendi arkadaşlarımız da özgürce anlatsın diye düşünüyorum. Dolayısıyla bu tür bu söylemek istediklerimiz kimseyi suçlamak anlamında değil ama bir eksik varsa da eksiği gündeme getirmek lazım Artı, bir de Komisyon üyelerimizin -burada kendileri de ifade edecek- konuşmalarına, sordukları sorulara sizin tarafınızdan müdahale var yani "Onu sormayın, bunu konuşun." Kimin ne konuşacağına siz karar vermeyin. Bizim arkadaşlar sizin ve onların ne konuşacağını yönlendirmiyorlar, sadece kendi aralarında gördükleri eksiklikleri söylüyorlar. İşte, biraz önce "Yapmayın." dediniz ama biraz önce söylediğim gibi, oradaki kamu çalışanlarımızın, il müdürlüklerindeki çalışanların sunumlarında arkadaşlar gördükleri eksikleri söylerken Başkan tarafından müdahale ediliyor "Böyle söylenmesin." diye. O arkadaş da onun için rahat konuşamıyor. İşte, ben de bundan bahsediyorum, müdahale olmasın diyorum. Söylemek istediklerim bunlar.

Önümüzdeki çalışma programını da burada yapacağız. Uygun bir zaman diliminde herkesin hemfikir olduğu bir çalışma programını çıkarırsak memnun olurum diyorum.

Teşekkür ediyorum.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Başkanım, toplantımız var da ben önce bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Tabii, Komisyon yorucu bir çalışma yaptı, ısrarla ben hep dinleyici oldum. Tabii, biz oraya çiftçilerimizi dinlemek için gittik ama bazı yerlerde biz onlardan daha çok konuştuk. Dolayısıyla o ölçüyü de ayarlamak lazım. Ayhan Başkanımın dediği gibi cumartesi, pazara gelmese, çok yakın akrabalarımızın düğünleri var, siyaset yapıyoruz. Cumartesi, pazar bizi çok yordu.

AYHAN BARUT (Adana) - Diğer taraf için de aynı, onlar da katılım sağladılar.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Ben gitmeden aslında çok detaylı bir çalışma yapmıştım ama bazen dereden tepeden, konudan konuya geçilince çok sessiz kaldım fakat orada gördüğüm, il müdürlerimiz aslında ellerini de hızlı tutmuşlar, bir şeyler yapmışlar yani hiç yok, bir şey yapmamışlar gibi davranmamız haksızlık olur.

AYHAN BARUT (Adana) - Ben "Yok, bir şey yapmamışlar." demedim hatta "Çözölmüş." dedim.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Özellikle bu organizasyonda bizim arkadaşlarımız çok emek verdiler, onlara ben çok teşekkür ediyorum fakat oradaki rakamlarla ben gitmeden önce yaptığım, geçen yıl Bakanlıktan aldığım çalışmalar aşağı yukarı uyum sağladı. Mesela kayısıda 8.300, orada biraz düşük dediler ama cevizde 10 bin, dönümünde masraf; efendim, diğerleri de aşağı yukarı uydu. Şöyle: Biz, tabii, çok ümit verdik. Onlar bizden çok büyük beklentiye girdi. Sigorta yaptırmayanlar beklentiye girdi, sigorta yaptıranlar artı bir ödeme olacağını düşündüler. Tabii, ön raporumuzda bu beklentiden bahsetmemiz lazım. Vatandaş her şeye rağmen devleti yanında gördü. Biz sadece böyle orada siyaset yapmak için gitmedik. Böyle bir kriz döneminde insanların devletini yanında görmesi... Biz Parlamentoda milleti temsil ediyoruz, biz artık Türkiye'nin her tarafının milletvekiliyiz, gittiğimiz bölgelerin değil. Onun için, ben çok olumsuz görmüyorum, çalışmalar son derece iyiydi.

Başkanım, ben müsaade istiyorum. Bu yeni kanunla ilgili bizim sayımız az, konuşma vermişler. Ben özellikle arkada emeği geçen arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

Kolay gelsin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum.

Çok sağ olun desteğiniz için.

Buyurun.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Kıymetli Başkanım, Kıymetli Komisyon üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hafta sonu üç dört günü kapsayan 13 ilimizde hep beraber dolaştığımız güzel Komisyon toplantıları gerçekleştirdik. Malatya, Adıyaman, Kahramanmaraş, Mersin, Adana, Niğde, Kayseri, Karaman'da hem bahçe ziyaretleri hem de sivil toplum örgütleriyle gerçekten donanımlı toplantılar silsilesi gerçekleştirdik. Öncelikle, bu toplantıya katılan tüm Komisyon üyelerimize ve orada hem fikirlerini beyan eden hem de gelerek bizlere onur veren, şeref veren kıymetli katılımcılara da teşekkür ediyorum. Gerçekten güzel ve verimli toplantılar gerçekleştirdik.

Tabii, orada herkes her istediğini konuştu mu? Konuştu bence. Konuşmayan arkadaşlarımız da vardı, konuşmalarını bugüne sakladılar, biz fazla konuşmadık farkındaysanız.

Oradaki saha ziyaretlerinde en fazla gerçekleşen problemlerle ilgili naçizane 15-20 tane durum tespiti yaptım. Onları teker teker okuyup öncelikle onları söylemek istiyorum.

Öncelikle çiftçimizin ve oradaki ortak bileşenlerin istemiş oldukları şey, Hükümetimizin bir an önce durum tespitinden sonra sonuç alması isteniyor; en önemli şey bu. Sonuçta mağdur olan binlerce insanımız var. Bunların bir an önce zararlarının bir şekilde karşılanması ve daha sonraki süreçte de devletimiz olarak biz buraya ne yapacaksak onun bir an önce belirlenmesi; en ana sebep bu.

İkincisi, sistem olarak da TARSİM'le ilgili bir düzenleme yapılması. Sigortalı olmayan üreticilerin TARSİM'e kayıt olması ve mevcut sistemin de yeniden düzenlenmesi mutlak surette gerekli. Çünkü zararların yüzde 70'i karşılanmasına rağmen, yüzde 10 oranında TARSİM'e üye olan kişiler olmasına rağmen ne yazık ki TARSİM'den bir memnuniyetsizlik olduğu ortada görülüyor.

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullanılan tarımsal kredilerin minimum üç yıl süreyle ertelenmesi ve önümüzdeki süreçte de yeniden kredilerin alınmasıyla ilgili bir talep var. Çünkü sonuçta zarar gören malzemelerin önümüzdeki üç yıl içerisinde geri dönüşümüyle ilgili bir sürecin yeniden tamamlanması var. Bu süreçte çiftçimizin devlet tarafından desteklenmesi isteniliyor doğal olarak.

Ürün skalasında değerlendirmeye alınmayan ürünlerin, öncelikle 16 tane ürünümüz bu skalaya alınmış durumda ama skalaya alınmayan cennet hurması, Isparta gülü gibi ürünlerimiz var. Diğer bölgeleri gezdikçe, mesela Karadeniz Bölgesi'nde Tokat'ta, Amasya'da gezdiğimiz zaman da alınmayan ürünler çıkacağını düşünüyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunları bölgeyle bir irtibat kuralım da...

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Dosyalarımız var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır, yani kritik olan, Tokat'la ilgili, Amasya'yla ilgili kritik olan böyle hani kapsama alınmamış ama bölgesel önemi olan varsa bugün raporumuzun içine bunları koyalım. Ben ulaşabildiğim kadar, dün Ordu'yla görüştüm, "Fındık dışında bizde bir sıkıntı yok." dedi Ordulular. Manisa'yla bir görüşelim, Düzce'de sanırım yine fındık var. Manisa'yla temas kuralım.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Başkanım, burada incir yok mesela.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çay.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çaydan çok bir şey gelmedi ya, çaydan bir sürüm gecikmesinden bahsedildi sadece.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Üzerine konuşuyoruz, bırak da konuşsun Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Katkı veriyorum, rapor hazırlayacağız abi ya, katkı veriyorum.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Sahada gördüklerimizi tarafsız bir şekilde anlattığımız bir toplantı sonuça.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben bırakıp gideyim abi, sen gel şuraya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ama orada partinizin milletvekili bana göre doğru şeyler söylüyor. Bölündüğünde lafı unutuyoruz.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Devam ederiz Başkanım, merak etmeyin, notlarımızı aldık.

Onun dışında, sulama ücretlerinin en az yarı yarıya ya da tamamının ödenmemesiyle ilgili çiftçimizin bu sene ürün alamayacağından dolayı bir talebi var.

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olmayan üreticilerin de zirai don afetinden kaynaklı zararlarının değerlendirmeye alınması ve karşılanması istenmekte.

Sebze ve meyve üreticilerinin yurt dışı bağlantılarının sürdürülebilmesi için ithalatın kolaylaştırılması gerekmektedir. Özellikle Malatya'dan, Adana'dan ve Niğde'den yoğun bir şekilde talep gelmekte.

"Kullanılmak istenilen kredilerin teminat miktarı ile ürün maliyetlerinin eşit olması üreticinin krediye ulaşmasını zorlaştırmaktadır." diye bir talep var, onunla ilgili de bir süreç var, ondan da bir istek var.

Tabii, bu gezdiğimiz ortamlarda Türk tarımının bütün problemleriyle ilgili olan istek ve temenniler geldi, sadece zirai donla ilgili gelmedi. Çünkü çiftçilerimiz ortak bileşen olarak hepsi hep beraber oradaydı. Sivil toplum örgütlerimizin ve tarım il müdürlüklerimizin katılımlarıyla burada gerçekleşen bir toplantı vardı. Burada herkes isteklerini, temennilerini geniş bir şekilde anlattı, en fazla onların konuşmalarına müsaade edildi.

Don nedeniyle ürünlerin yok olması tarım işçilerinin de işsiz kalmasına sebep olmuştur. Çalışma sürelerinin düzenlenmesi talep edilmektedir. Örneğin, Niğde'de bu durumdan etkilenen 35 bin kişi olduğuyla ilgili durum tespiti yapılmıştır.

KGF'ler, Kredi Destek Fonu destekli kredilerin kullanımıyla zirai ilaç bayilerine destek olunması ve gelecek yıl için ilaç desteği sağlanması istenmektedir. Bu da özellikle Mersin'de ortaya çıktı. Zirai ilaç bayileri arkadaşlarımız bununla ilgili taleplerini de bildirdiler.

Arıcılarla yapılan görüşmelerde çiçeklenme olmaması nedeniyle bu yıl bal üretiminde rekoltede ciddi düşüş yaşanacağı ifade edilmişti. Yani ben sizlerin adınıza notların tamamını anlatıyorum ki bundan sonraki süreçte en azından bunun üstüne ilave olursa ilave yapılabilir.

Aynı zamanda, ÇKS sisteminin de çiftçilere ayrıntılı biçimde anlatılması ve yaygınlaştırılması gerekmekte, Ziraat Odalarına kayıtlı beraber bunların oranı artmış olmakla beraber istenilen düzeye hâlâ gelmiş değil ne yazık ki, çiftçilerden almış olduğumuz izlenimler bunlar. TARSİM Sigorta Sisteminde yüzde 10'luk bir oran bulunmasına ve zararlarının yüzde 70'inin devlet tarafından karşılanmasına rağmen üreticilerin sisteme kayıt yaptırmadığı da tespit edilmiş, sistemin bir şekilde düzeltilmesi gerekmektedir. Zirai dondan etkilenen üreticilerin vergi borçlarının ertelenmesi talep edilmektedir. Aynı zamanda, IPARD'dan girişimcilerin ve özellikle tarımsal üretim alanındaki yatırımların desteklenmesi istenmektedir. KGF destekli kredilerin çiftçilere sunulması arzu ediliyor. Aynı zamanda, 12 Nisana kadar olan masrafların desteklenmesiyle birlikte tüm yıl boyunca bir sonraki yıla ağaçların verimli bir şekilde devam edebilmesi için tarımsal üretim harcamalarının da desteklenmesi talep edilmektedir. Malatya, Nevşehir, Aksaray, Niğde ve Karaman illerinin ihracat yapan firmaların taahhütlerini yerine getirebilmeleri için -tabii buna Malatya'da dâhil- ithalat şartlarının iyileştirilmesini istemektedirler. Tabii, bu don olayı, son yetmiş beş yılın özellikle en zor zamanlarında olan, on iki saat süreyle olan, fiziki olarak yapılan hiçbir çalışmanın da yeterli olmadığı bir ortamı yaşatmıştır. Onun için bu, cumhuriyet tarihinde görülmemiş, deprem felaketinden sonraki en büyük felaketlerden biri çünkü 35 tane ilimizi gerçekten büyük oranda zirai manada yıpratmış bir felakettir. Onun için, bununla ilgili devletimiz inşallah gereğini yapacaktır diye düşünüyorum.

Ben, sahadan edindiğimiz izlenimleri, yeri geldiği kadar burada anlatmaya çalıştım. Tabii, bundan sonraki süreçte özellikle Karadeniz'e ve diğer bölgelere gittiğimiz zaman da bizim bölgelerimizde -Amasya, Tokat da yine aynı şekilde- üzüm, ceviz, kiraz; popülasyonumuz daha geniş olduğu için bir ürün üstünde kanallı olmadığımız bir süreç var. Tahminen Tokat'ta da 6,5 milyarı bulan büyük bir don felaketi yaşanmış; onun üstüne ayrıca 3 sefer dolu felaketi yaşadık. Yani yapraklarımızda mesela, 2'nci, 3'üncü sürgünü alırız diye düşünüyorduk; onun üstüne yeniden dolu felaketi olunca bunlarda da ister istemez süreçte sıkıntılar yaşadık. Biz istiyoruz ki bundan sonraki süreçte hem Karadeniz'de hem de diğer bölgelerde durum tespiti yaparak süreçte zarar gören çiftçilerimiz nasıl faydalanırlar, nasıl bundan sonraki süreçte hayatlarını idame ettirirler; onunla ilgili de çalışmaları hep beraber yaparız diye düşünüyorum.

Başkanım, özellikle size teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten, hafta sonu yapmış olduğumuz gezilerde birlik beraberlik içerisinde güzel toplantılar gerçekleştirdik. Katkılarınızdan dolayı da teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum Cüneyt Bey.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Değerli arkadaşlar, çalışmaları bölgede yaparken bir şey gözlemledim, Zirai Don Meclis Araştırması Komisyonu değil de sanki bir parti komisyonu gibi davranmamız bizden istendi; öncelikle bunu reddediyorum çünkü adı üstünde "Meclis Araştırması Komisyonu", giden milletvekillerinin hangi partiden olduğu değil, oradaki sorunun tespiti ve konuşmaların onun üzerinden yürümesini sağlayacak ortam yaratmaktır. Hangi konuda eleştiri getirdiysek sanki görevmiş gibi Sayın Başkan, arkamızdan onlara cevap verdiniz. Oralarda üslup olarak başlangıçtan itibaren çok değerlendirme içinde olmadım, Mersin'de de istemediğimiz bir noktaya geldi. Konuşmacıları kim tespit ediyor? Oraya kimler davet ediliyor? Siyasi parti misyonuna sahip insanların önderliğinde yürütülen 2 yer oldu. Şimdi, Mersin'de ve Kayseri'de. Sayın Bakanın o kendi üslubuyla, toparlayıcı kimliğiyle orada olayı genişletmedik, tartışmadık ama ilçe başkanına kadar bir partinin temsilcisi gelip konuştu; arkadaşların konuşmasına karşı değiliz, her partinin siyasi temsilcisi gelecektse ya da her partiden eşit oranda çiftçi çağrılacaksa, oda başkanı çağırılacaksa itirazımız yok ama bir kesimi getirip diğer kesimi kapının önünde bırakmanın âlemi yok. Biraz evvel, Kayseri Milletvekilimiz yanımızdaydı, haberi yok. Şimdi, Kayseri'de toplantı yapılıyor da CHP'li vekile haber verilmiyor, AK PARTİ'li vekil arkadaşımızın çağırıldığı kişilerle toplantı oluyorsa bir adaletsizlik var. Özünde, teknik bir komite ve burada, Meclis araştırmasındaki amaç şu: Bilinenleri övmek, takdir etmek değil, zaten onlar yapılıyor ve "Hiçbir tarım il müdürü görevini yapmamıştır." diyen de yok, "Donla ilgili alana gidip çalışma yapılmamıştır." diyen de yok.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Özür dilerim, ilkesel anlamda söylüyorum, Adıyaman Gölbaşı'nda Cumhuriyet Halk Partisi İlçe Başkanı vardı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tabii, onu İlhami Bey çağırıyor.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Tamam neyse yani...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tamam biz bir şey dedik mi ona?

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Yani ilkesel anlamda karşı gelmek lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben aynı fikirdeyim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben bilgi verdim geleceğim diye.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben diyorum ki: İlhami Bey'in aramasıyla değil gelmesi, Komisyon çağırması o arkadaşları ama Komisyon toplantısında öyle... Mesela Malatya'da katılan arkadaşlara hiçbir itirazımız olmadı, Adana'da da olmadı.

AYHAN BARUT (Adana) - Adana'da 4 partinin il başkanı da çağırıldı, doğru.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hatta il başkanlarımıza söz verdim ben konuşmak ister misiniz diye; istemediler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bundan sonraki süreçte böyle olacaksa şu yanlış: Zaten Tarım İl Müdürünün raporları elimizde var, Ziraat Odası Başkanının raporu elimizde var, biz gidip de o raporu aldığımız arkadaşlara "Bazı konulara açılım sağlayalım." deyince Başkan da müdahale edince o zaman adam diyor ki: "Ya, vekili bile konuşturmuyor ben konuşursam başıma ne iş gelir?"

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çağlayancerit'te CHP teşkilatı vardı ilçede, bütün teşkilat vardı, bizden kimse yoktu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz neyi arıyoruz? Biz eleştiri geliştirmek amacıyla gitmiyoruz, biz yemek amacıyla gitmiyoruz, biz diyoruz ki: Ortada bir sorun varsa görülmeyenleri de biz saptayalım.

Bakın, sayın vekilim, söyledikleri hepimizin ortak düşüncesi ve o alanda hepimizin önüne gelen konu. TARSİM sorun mu? Sorun. Üretimle ilgili kayıp sorun mu? Sorun. Tarım işçileriyle ilgili sorun var mı? Var. İhracatla ilgili var mı? Var. Yurt dışı pazar kaybı var mı? Var. Esnafa bugün acilen kredi desteği verilmezse bahçede ürün yok, cepte para olmadığı için doğal olarak bakım yapamayacağı bahçelerin hem kuruma hem de seneye ürün vermeme riski var mı? Var. Şimdi, biz bunları ortaklaşa görürken aynı şey Bakana iletilmedi mi? İleti.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hazırladığım taslağı sunabilseydim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz daha fazlasını da arıyoruz çünkü bu ülkenin sorunu hepimizin sorunu. Her yerde söyledim, siyaset olsun diye de söylemiyoruz yani destekler konusunda, bankaların durumuyla ilgili, TARSİM'in durumuyla ilgili, çiftçinin sorunlarına yönelik söylediğimiz her şey "daha iyi olsun"a yönelik ama biz bir şey konuşuyoruz; mesela, destek şu kadar verilmedi diyoruz, arkamızdan Sayın Başkan bir şey söylemek zorunda kalıyor. Ben şimdi milletvekili olarak böyle bir Komisyon çalışmasını ilk defa görüyorum çünkü biz burada bir parti Komisyon üyesi gibi değil, Meclisin Komisyon üyeleri gibi davranmak durumundayız. Şimdi, bu süreci böyle götüreceksak alana gitmeye bile gerek yok, il milletvekillerimiz gelirler, bizim ilde şu sorun var derler, burada bunu hallederiz ama oraya gittiğimiz zaman belli kişilerin çağırılıp, methiye dizilip, övgü dizilip, ondan sonra da "Sen eleştiri getirme." noktasında müdahalelerle karşılaşacaksak hiç gitmeyelim ya da Komisyona da gerek yok.

AYHAN BARUT (Adana) - Onu söylemek istedim zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Oturalım raporu yazalım, çıkıp gidelim çünkü amaca...

Arkadaşlar, bakın, şöyle bir gerçek var: Yirmi üç yıldır iktidardasınız, siz de bunu görüyorsunuz, toplumda bazı şeyler konuşulunca "Ben de Silivri'ye gider miyim?" diye bir algı yaratılmış. Kim yarattı bilmem. Böyle bir algı var mı? Var. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Nereden çıkarıyorsun onu ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir dakika ya, bir dakika, bir şey söyleyeceğim: Bu algı var mı? Var. Şimdi, biz orada konuşurken insanları konuşurma...

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Yemin ederim manipülasyonda üstünüze yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Vekilim, bir dakika bir şey anlatayım da sonra konuşun, söz al konuş.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Az önce konuşurken müdahale ediliyordu, yapmayın ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Mersin'de muhtar geldi, ne dedi? Muhtar diyor ki: "Cumhurbaşkanına teşekkür ederim, Bakanlara..." (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bir muhtar, bir muhtar teşekkür etti, diğerlerinin hepsi...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yapmayın bunu ya!
MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Bu kadar manipölasyon olamaz ya!
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arkadaşlar, bu şekilde başaramazsınız, bu şekilde sonuca gidemeyiz.
ALİ KIRATLI (Mersin) - Ya, ben böyle bir şey görmedim ya!
EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sadece bir muhtar konuştu ya, bir muhtar.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çağrılanlara, listeye bir baksaydın, listede hiç ilgisi olmayan insanlar...
ALİ KIRATLI (Mersin) - Adamdan istiyorsunuz ki sizin istediğiniz gibi konuşsun.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaş, sana methiye dizilmesi iyi bir şey mi o?
ALİ KIRATLI (Mersin) - Adam içindekini ifade ediyor.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Öbür vekilleri orada aşağılarken sen bir milletvekili olarak çıkıp diyeceksin ki: "Olmaz."
ALİ KIRATLI (Mersin) - İnsanları siz herhalde kumandayla komuta edeceksiniz "Sen şunu konuş, sen bunu konuş."
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - CHP'li vekiller yok muydu alanda?
ALİ KIRATLI (Mersin) - Ya, ben bilemem onu Sayın Vekilim.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O adamın öyle konuşması doğru mu?
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Değerli arkadaşlar, üzüm yemek derdimiz, bağcıyı dövmek değil ama yanlış yerden bakıyorsunuz.
AYHAN BARUT (Adana) - Biraz önce açılıştaki konuşmamda da kamuda çalışanların...
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bak, oradakinin aynısı, Sayın Bakanım burada, Kayseri'de ilçe başkanı konuştu Sayın Bakan, ben müdahale ettim mi? Etmedim, dinledik. Gelmiş belediye başkanları, milletvekilleri, ilçe başkanları; hepsi konuştular ama adamlar objektif bazı şeyleri söyleyince müdahale etmedik. Şimdi kalkıp da methiye dizmeye...
ALİ KIRATLI (Mersin) - Sizinkiler söyleyince bir şey yok, bizimkiler söyleyince yanlış mı oluyor?
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaş, bizim demiyorum, bak, Kayseri'de AK PARTİ İlçe Başkanı geldi konuştu diyorum ya. Adama, Sayın Bakan müdahale ettik mi?
MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Şimdi, Ömer Vekilim, Çağlayancerit'te CHP'nin il başkanı vardı, ilçe başkanı vardı...
BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet...
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet, ben çağırdım.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kim çağırdı?
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bilgi verdiler.
MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Biz kimseyi çağırmadık.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ya, benim anlatmamda sorun mu var?
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Değerli arkadaşlar, bakınız...
EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Bir şey söyledik mi ya?
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bir dakika arkadaşlar...
Bak, Anamur Ziraat Odası Başkanını ben çağırmanı beklerdim çünkü Anamur'da çilekle ilgili 20 bin dekar arazi donmuş.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Hiçbir ziraat odası başkanı yoktu.
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ve ihracatın yüzde 40'ını karşılıyor, birazdan da bahsedeceğim.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaş...
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Anamur Ziraat Odası Başkanı yok ama bir sürü şey var...
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Dur, bir dakika İlhami, ben bir bitireyim de sonra konuş.
MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Herkesin bilgisi var, gelmek isteyen herkes gelebilir oraya.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bak arkadaş, bir şey söyleyeyim: Sayın Vekilim, Niğde Belediye Başkanı AK PARTİ'li, listede yok.
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kendi aradı ya, kendi aradı.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir dakika... Ben söyledim Belediye Başkanı burada olması gerekir diye. Liste elimde, listeyi gösterebilirim.
EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Allah razı olsun.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sonra Başkana söyledim, Özel Kalem aradı.
BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben de aradım, biz de aradık.
ALİ KIRATLI (Mersin) - Şimdi, Sayın Vekilim, kimlerin çağrılacağını önce konuşabiliriz...
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir dakika, bir şey anlatıyoruz...
ALİ KIRATLI (Mersin) - Ama burada herkesin olduğu bir ortamda yaşananları bu şekilde manipüle ederek "Yok, o orada onu dedi." "Yok, burada bunu dedi."
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Arkadaş...
İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Manipüle eden yok arkadaşım ya!
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Orada manipüle olmadı, burada mı oldu şimdi manipüle?
ALİ KIRATLI (Mersin) - Ne alakası var?
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Orada da manipüle oldu.
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Adam kalktı ne dedi? Ben bitireyim de siz söz alın, konuşun, bir dakika, ben böyle bir şey görmedim.
NEJLA DEMİR (Ağrı) - Müdahale olmadan herkes gözlemlediklerini...
BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam, müsaade edin...
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben bir konuşayım, bitireyim de...
BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ömer Bey konuşmasını bitirsin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, işin özü şu: Bu Araştırma Komisyonu...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Arkadaşlar, herkes gözlemlerini aktarabilsin yani anlamıyorum.

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Pardon, siz kimsiniz?

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Efendim? "Siz kimsiniz?" derken...

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Kendinizi tanıtabilir misiniz?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Ben Ağrı Milletvekili, DEM PARTİ Milletvekiliyim.

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Pardon, tamam ya, ilk defa görüyoruz da o yüzden dedim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Meclise gelenler görüyor ya, Mecliste her hafta konuşma yapıyor; onu görmedin kimi gördün arkadaş? Tövbe estağfurullah!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arkadaşlar, listeye baksanız göreceksiniz üyeleri de...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Evet, ben Komisyona ilk iki gün katılamadım, mazeret bildirdim.

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Tanımak için diyorum ben...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Şimdi, ben sizin gözlemlerinizi bir bir dinlemek istiyorum çünkü sahada değildim, mazeret bildirdiğim için.

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Tamam, ilk defa gördüğüm için...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, Nejla Hanım'ın mazereti vardı, onun için; mazereti var, katılamadı.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - O yüzden müdahale olmadan gözlemlerini aktarabilirlerse biz de olayı anlayalım yani.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, evet... Ömer ağabey, seni dinliyoruz, sıkıntı yok.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Siyasi şeyler...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam Ali ağabey, tamam.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Milletvekili arkadaşlarımız, kusura bakmayın, Komisyon toplantılarına gelir görürseniz izlerseniz oralardaki üslupta da yanlış, eksiği söylenir, ona göre de değerlendirme yapılır. Böyle bir sistem yürür. Biz eleştirme "Bizim dediğimiz gibi düşün, görüleni alkışla." mantığında olamayız. Ben böyle bir durum değerlendirmesi varsa bu Komisyon çalışmalarına da bundan sonra gelmem yani söylediğimi anlatıyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Eyvallah ama insanların da eleştiriye cevap hakkı olur ama söz alarak.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yani söylediğimi anlatıyorum. Ya, cevap hakkı... Sayın Başkan, ben konuşmayı bitiriyorum -diğer arkadaşlar fark etmeyebilir- ben ne konuştuysam ona siz bir cevap verip iki üç cümle anlatıyorsunuz, her yerde oldu, anlatıyorsunuz, senin öyle bir durumun yok, milletvekilinin konuşmasını...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Neden? Komisyon Başkanının hiç fikir söyleme hakkı yok mu?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Fikir de bana cevap verme hakkın yok.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır, bir yerde verdim, sebebini biliyorsun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yok, Malatya'da da verdin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Vermedim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yok, Adana'da da Mersin'de de verdin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Mersin'de niye verdiğimi anlatayım mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben destekleri anlatıyorum, arkasından sen desteklerle ilgili değerlendirme yapıyorsun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Başkan aynı zamanda koordinatördür ya...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır, niye verdiğimi anlatayım mı ağabey?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, bir şey söyleyeyim...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Niye verdiğimi anlatayım mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir dakika, bir anlatayım bitireyim, siz gene söyleyin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hadi bitir, ben de cevap hakkımı kullanayım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, bu Komisyonun amacı bu alanda olanları belirlemek değil; onlar var, elimizde mevcut, akabinde daha başka bir şeyler varsa, işte cennet hurması gibi filan, örnek olsun, bunları ortaya çıkarmak. Şimdi, ben ne diyorum: Yüzde 65 kayısıda var diyorum, Sayın Bakanım ne diyor? "Yüzde 95 Malatya'da var." Niye? O Türkiye'nin TÜİK rakamı benim söylediğim, TÜİK rakamına göre yüzde 65 ama Malatya'ya göre yüzde 95.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Doğru, ikisi de doğru.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi, Malatya'nın durumu özellik arz ediyor, ağacı özellik arz ediyor, çiftçisi özellik arz ediyor, borçlar özellik arz ediyor, gelecek yılki üretim özellik arz ediyor. Şimdi, Niğde'de gider de ihracatçı bir alanı gezdiğimizde gördüğümüzde elmayı değerlendirsek yanlış yaparız. Niye? Orada Amasya var, orada da söyledim. Amasya bir yıl ürün verir, bir yıl vermez. Bizim bölgemizdeki Amasya'nın bu yıl verim yılıydı, seneye Amasya gene yok. Şimdi, raporda Niğde'deki elmaya ihracat yapılan elma üzerinden bakarsak da yanlış. İşte alana onun için gidiyoruz, alanda bunları görelim diye gidiyoruz ama çalışmalarda kalkıp da çağrılan kişiler konuşmayacaksa, bilgi vermeyecekse, olayla ilgili yalnızca raporunu sunacaksa onu yapmayalım diyorum, doğrudan bahçeye gidelim, alana gidelim; hangi bahçede ne var, yerinde görelim çıkıp gelelim. Yoksa siyaseten bir arkadaşımıza artı yazsın yazmasın benim umurumda değil, işte, dün benim 2 vekilim de vardı, gurur duyarım, onlar da benim arkadaşım ama bir arkadaşı... Sayın Bakanım, elini vicdanına koy, bizim Kayseri Milletvekilimiz orada olunca, gelenlerin hepsi o vekil tarafından çağırılmış imajı var mıydı, yok muydu? Vardı, niye? Çünkü gelen insanlar... Ama insan olarak bizim genele saygıları gereği siyaset yapmadan olayı anlattılar, ben de ondan rahatsızlık duymadığım için de müdahil olmadım, onu anlatıyorum. AK PARTİ ilçe başkanı da gelir ama sorunu anlatır. E, orada kalkıp Cumhurbaşkanını, Bakan, bir de il milletvekilinin adını vererek teşekkür et, diğerlerini yok say; böyle bir üslup olmaz, ben ona karşı çıkıyorum, sonra kayıt altına alınan bir olay bu.

Şimdi, sonuca gelelim. Olay gerçekten insan kaybı olmamış bir deprem yaşandığı gerçeği. Gittiğimizde gördük, o limonu ben görünce benim içim sızladı, kayısıyı görünce içim sızladı, zaten elmayı filan da görmüştük. Mesela, arıcıları da ben özellikle çağırttım, gelsinler, dirlensinler diye. Süreci doğru yönetip doğru götürürsek ve hazırlayacağımız raporda yönlendirirsek... Bugün

don olalı elli gün geçmiş, elli günün sonunda hâlâ hesaba yatan para yüzde 1'i bulmamış TARSİM'de. Bırakın ÇKS'liyi, ÇKS'sizi; bunların bir an önce hesaba yatması lazım. Sayın Bakan, bayram sonrası bir kısım ödemelerin olacağını bizlere yolda söyledi. Dilerim, umarım olur ama eğer gecikirse, parada sorun olursa, bana göre öncelikli olarak bunların zararları karşılanmazsa gelecek yılı... Çünkü siz ziraatçısınız, donla ilgili etkiyi ağacın üzerinde bertaraf etmezsek her geçen gün yeni kayıplar yaratır, bunların bir an önce ödenmesi gerekiyor ve de şöyle bir algı da var: Mesela Ziraat Bankasının şube müdürüne "Niye bu böyle olmadı?" diye soruyorsunuz. Onun yasal anlamda belirleyiciliği yok ki. Kanunla belirlenecek bir işin Ziraat Bankasının Mersin Şube Müdürü gelip bize neyini anlatacak? Oraya gelmiş, soru da soruyoruz bir de, öyle bir durum yok. Yasal anlamda neler düzenlenecekse önerimiz olmalı. Ortaklaşa böyle... Yukarıyla da görüşün çünkü sistem olarak Cumhurbaşkanlığı sistemi, bakanlık sistemi de değil. Çıkacak kanunlar neyse bayram akabinde çıkacaksa hemen bizim de TARSİM konusunda ortak yine bu Komisyonun da değerlendirmesi olsun ödemeler konusunda, birlikte hareket geliştirelim ve bunu bir an önce yapalım çünkü içinde bulunduğumuz koşullardan, bu bekleyecek bir olay değil. Bazı konular vardır; madendir, madeni iki yıl sonra yapsan da olur ama bu olayda önümüzdeki yılı da ya sürdüreceğiz ya kaybedeceğiz, iki yılın kaybı korkunç bir şeydir, gıdada Türkiye sorun yaşar. Bunun için de bu konuda önermeçi olalım, duyguyla hareket etmeyelim, siyasi parti yapısı gibi görmeyelim, çözümcü olalım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum.

Ben kısa bir açıklama yapayım. Dört gün boyunca, cuma günü akşamdan dün akşama kadar Komisyonumuzla çok verimli bir çalışma yaptık. Oraya çağırılan genellikle hiçbir kimsenin de sözüne ne müdahale ettim ne de fikrine karşı durdum. Tabii ki sert eleştiriler de vardı ama bir tek muhtarımızın orada 1 vekilimize ya da 2 vekilimize "Teşekkür ederiz." demesi, tabii ki bunun bu kadar sert tepkiyle karşılanması doğru değil. Orada da başka yöneticilere de olumlu şeyler söylenmiş olabilir, eyvallah. O sözü de zorla verdiğimi biliyorsunuz yani vermemekte direndim. İlla dedi ki "Bir şey ekleyeceğim." falan, onu söyledi, bunda da sıkıntı yok, vekillerimiz muhtarımızı... Muhtarlar Birliği Başkanımıysa o, "Muhtarlar adına konuşuyorum. Teşekkür ederiz, başından itibaren bize şey yapıyorsunuz." diye... Fakat benim orada itirazım şuydu üslup bakımından, Başkan olarak: Hiçbirimizin Komisyon olarak gidip sahada üreticiye, sivil toplum örgütlerine "Siz niye bunları söylemiyorsunuz?" tarzında ve ısrarla, bir defa değil, birinci toplantıda oldu, "Onu niye dillendirmiyorsunuz, onu...?" Yani Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin araştırma komisyonu, hani gelmiş sahaya, ayar veriyormuş gibi... Bir şeyin çok önemli olduğunu söylemek başka bir şey ama "Siz bunu niye yapmıyorsunuz?" demek... Ben o kısma sadece nezaketen bir itiraz ettim, bunu doğru bulmadığımı söyledim, insanlar özgürce her şeyini söyleyebilirler. Bu konu bundan ibaretti.

Bunun dışında, Niğde'de aynı durum olmadı Ömer ağabey. Niğde'de uzun uzun konuştunuz ve Niğde'de hiç kimseye bir ayar vermediniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Veriyorum ben gittiğim her yerde.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Vermedin, vermedin ağabey; çok ılımlı, olumlu "Niğde çok iyi." dedin, Tarım İl Müdürüne teşekkür ettin. Ağabey, yanlış anlama, yaşadık burada. Tarım İl Müdürüne teşekkür ettin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Niye? Söylenecekleri söyledikleri için. Ziraat Odası Başkanı eksikleri söylemedi mi arkadaşlar?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır ağabey, etme. Tarım İl Müdürüne teşekkür ettin, orada Elma Üreticileri Birliğine teşekkür ettin, herkese teşekkür ettin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, şu an en iyi hazırlanmış illerden biri Niğde, raporları bende var. Açık, net söylüyorum: Bakanlığa ilk günden gönderdiler, bütün detaylar yer alıyor ve orada konuşurken de arkadaşlar o bilgileri objektif olarak verdiler.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hiçbir konuşmaya, Komisyon üyelerimiz dâhil olmak üzere, ne "Kısa yapalım." ne de "Ya, lütfen artık bitirelim." gibi bir defa uyarım oldu mu? Olmadı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Oldu, oldu.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Olmadı, olmadı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 3-4 kere "Toparlayalım, toparlayalım." diye... Başkanım, tutanaklardan bak.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bakacağım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Tutanaklara bence de bakalım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Elbette konuşacağız ama "Bizi konuşturmuyorsunuz, müdahale ettiniz." dersanız, gerçekten bu Komisyonunda bilmiyorum...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, bakın...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sinan ağabey, sen bir şey söyle Allah rızası için.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Ben söyleyeceğim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Söyle ağabey, buyurun, söz sizde.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Söz Abdullah Bey'de.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Abdullah ağabey, kusura bakma.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Estağfurullah.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Abdullah Bey...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Eyvallah yani siyaset yapıyoruz da biraz da vicdanı ihmal etmeyelim, gözünü seveyim ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Vicdanı zaten biz yaptığımız için buradayız, onun için de lafları söyleyeceğiz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Abdullah Bey, buyurun.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok güzel bir program yaptık aslında, bütün milletvekili arkadaşlarımızın sahayı görme imkânı oldu. İşin esasında, bu arkadaşlarımızın bir kısmı, muhalefet milletvekillerinin bir kısmı sahadaki çalışmalarla ilgili "Ya, sahaya gitmesek de olurdu, biz bazı şeyleri burada raporlarla da alırdık." diyor ama zaten muhalefet milletvekillerinin böyle bir organizasyon yapma yeteneği yok

çünkü devletin bir organizasyonu var, devletin muhteşem bir ekibi var; bunlar sahayı çalışıyorlar, sahada parsel parsel geziyorlar; parsel parsel tespitler yapmışlar ve bizim yirmi üç senedir iktidarda olmamızın sebebi zaten bunların hiçbirine gözümüzü de kapatmıyoruz, kulağımızı da kapatmıyoruz.

Hâliyle, sizlerin, bizlerin, arkadaşlarımızın tamamının çiftçiye koruma, onların zararını giderme konusunda hassasiyeti neyse aynı hassasiyetleri hep birlikte taşıyoruz, bu konuda tespitlerimiz aynı. Yani vatandaşın beklentisi nedir? TARSİM'in yeniden yapılması. TARSİM'deki zaman problemlerini gördük. Biz Adana olarak biraz daha ekstra bir şey yaşadık, tecrübemiz var; üç dört sene öncesinde bu aşırı sıcaktan kaynaklanan zarardan dolayı bir sene çok zarar ettik, bunu yaşayacağız, daha fazla yaşayacağız; belki üzerinde durmamız gereken konuların başında bu geliyor aslında. Yaz sıcağından dolayı dökümler oldu ve biz bunu TARSİM kapsamına bir sene sonra aldık. Muhalefetteki arkadaşlarımızın içerisinde de bu konularda hassas olan, teknik anlamda mühendis olan arkadaşlarımız var, bence yoğunlaşmamız gereken kısmı bundan sonraki kısmı.

Evet, zirai donla ilgili bir tespit yapacağız -teknik olanların hepsini Cüneyt Vekilimiz açıkladı- bunların hepsinde herkes ittifak. İşte, Adana ve Gölbaşı'ndaki cennet hurması da dâhil edilmek kaydıyla, bunların hepsinde hepimiz ittifak hâlindeyiz ama biz bu dönemde daha fazla soğukla karşılaşacağız -bununla ilgili tedbirleri konuşma fırsatımız olmadı, inşallah, bunun ortamını sağlamamız lazım- daha fazla doluyla karşılaşacağız, daha fazla sıcakla karşılaşacağız. Yalnızca meyve zararlarıyla karşılaşmayacağız yani tarla tarımıyla da karşılaşacağız. Geçen seneyi hatırlayanlar var yani tarladaki karpuzların tamamı tam hasat zamanı aşırı bir sıcaklıkla kavruldu, hatırlıyorsunuz, bu da çok ciddi bir zarardı.

Hâliyle, Komisyondan ricam şu: Biz, bu muhalefet, iktidar, eksik gedik... Sen çiftçiye daha fazla seviyorsun, ben çiftçi daha fazla seviyorum; çiftçiye 10 lira değil, 20 lira verelim mantığının içerisinde, gerçekten çiftçinin bütün hukukunu koruyacak, geleceğe dair de tedbirleri içeren bir Komisyon şekline dönüştürürsek, zannediyorum buradaki arkadaşlarımızın hepsi tarihe altın harflerle yazılır. Yoksa biz, burada, sen 3 veriyorsan ben 5 veriyorum, vatandaş şunu istiyor... Bu konularda, zararın giderilmesi noktasında arkadaşlarımızdan itiraz eden hiçbir milletvekili arkadaşımız yok, zararların tespiti noktasında itiraz eden hiçbir arkadaşımız yok, taleplerin karşılanması noktasında itiraz eden hiçbir arkadaşımız yok.

Hâliyle, ben sizlerden bu konularda kısa vadede, evet, zararların giderilmesi ama orta ve uzun vadede bu rehabilitasyonun, hem TARSİM anlamındaki rehabilitasyonun hem de destekler anlamında, işte, don krizinde don pervanelerinin desteklenmesi, hibe kredilerinin, belki tüllerinin desteklenmesi, güneş ve sıcaktan korunma yöntemleri, sulama yöntemleri...

Mesela, işte, su fiyatlarının indirimiyle ilgili talepler var, bunun da kayıtlara girmesi açısından tekrar ifade edeyim. Kredilerin ertelenmesi konusunda çiftçilerimizin çok ciddi talepleri var. Allah bir daha böyle bir afet, böyle bir sıkıntı vermesin ama görünen o ki iklimcilerin, meteoroloji uzmanlarının bu konuda bu işe kafa yoran herkesin gördüğü şu ki bundan sonra bu tür sorunlarla karşılaşacağız; daha fazla travmatik sıkıntılar yaşamama adına, bundan sonraki dönemi de çiftçilerimizle birlikte, aynı zamanda gıda arzında sıkıntı yaşanmaması, gıda arzında Türkiye'de problem oluşmaması adına tedbirleri de konuşabilmemiz lazım diyorum.

Ben, bu vesileyle, bu haftalık çalışmalarda katkı veren bütün milletvekili arkadaşlarımıza, ekibimize, bize katkı veren Türkiye Büyük Millet Meclisi personelimize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyorum ben de.

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, çok doğru. Önümüzdeki dönemde oluşacak dona karşı herhangi bir sektöre hiçbir şey sormadık; o eksiğimizdir.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şimdi Sinan Bey'e söz vereceğim.

Saat üçte bildiğim kadarıyla Meclis çalışmaya başlayacak ve Meclis Başkanlığı seçimleri süreci başlayacak.

Şunun için söylüyorum: Esasında, bizim bütün seyahat boyunca beraber gözlemlediğimiz konuları yani birçok şeyi bir taslak nota dönüştürdüm, bunu okuyup -hani, bu kapalı oturumdan kastettiğim özel bir şey değildi- bir fikir tartışmasını beraber yapalım onun üzerinden, bizim atladığımız konular varsa onları ekleyelim, "Yok, bunu da fazla koymuşsunuz." dersek çıkaralım, hızlı bir konu oluşturalım, bugün de Bakanlığa gönderelim diye niyetim vardı ama buna muvaffak olmadık. Eğer zamanı iyi kullanırsak, konuşmalar hızla bittikten sonra bu aşamaya geçebileceğiz yani.

Buyurun Sinan Bey.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Değerli basın emekçileri, Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, kendi adıma, DEM PARTİ adına bu araştırma komisyonunun faaliyetine katıldığımdan dolayı son derece sevinçliyim ve artısıyla eksisiyle önemli gözlemlerim oldu benim, kısmen burada paylaşacağım, ilk fırsatta da bunu yazacağım, aynı zamanda grupta da paylaşacağım.

Sayın Başkanın izniyle, ben iktidar ile muhalefetin kendi arasındaki gerek sahada gerek buradaki tartışmaya girmeyeyim; biz ona şahit olduk yer yer, Mecliste de şahit oluyoruz.

Şimdi, ben ne duydum, ne gördüm, onlara ilişkin gözlemlerimi söylemek istiyorum: Öncelikle, her yerde sonuçlarla sınırlı görüş, öneri ve değerlendirmeler gördüm. Bunlar önemliydi tabii, yaşamsaldı yani şimdi sonuçta üretici çocuğunu okula gönderecek, gelecek yılı düşünüyor, ne bileyim, borcunu düşünüyor. Dolayısıyla, sonuçlarının yani zararlarının tanzim edilmesi hayatidir. Burada sorun yok, hepimiz hemfikiriz. Fakat demin Sayın Vekilimiz, ismini unuttum, rica ederim...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İlhami Özcan Aygun...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Kendisi elinde kurumuş 2 limon gösterdi, basına konuşuyordu. Kendisi konuşurken dedi ki: "Yani bu önümüzdeki iki üç yılı da etkileyecek." Ben kendi kendime düşündüm, araya girecektim, basınla konuştuğu için girmedim. "Ya önümüzdeki yıl tekrarlanırsa?" diyecektim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O zaman iyice felaket olur.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - İyice felaket.

Dolayısıyla, nedenlere geleceğim ben, bir bu. Buradan sorunların, eksikliklerin ağır sonuçlarının bir an evvel tanzim edilmesi konusunda zaten Komisyon olarak hepimiz hemfikiriz, Hükûmete de çağırımız odur bizim.

Şimdi, ikincisi, Malatya, Adana, Mersin, geniş toplantılarda ne gördüm? Kurumlar çağırılıyor, doğal olarak resmî kurumlar çağırılıyor. Şimdi, iktidarın kimliğinden adından bağımsız olarak yani ilgili partinin kimliğinden bağımsız olarak, oraya gelecek olan kurumlar konuşurken hangi iktidar olursa olsun iktidarın basıncını yaşayacak, onu gözetecek yani, onu gördüm ben, her yerde gördüm. Yani kurumlarımız sunum yaparken soğuk verileri bize sunmakla sınırlı kaldılar. Aslında onların değerlendirmeleri de vardır. O verilerin bir dili vardır değil mi? Veri sunuyorsan verinin bir dili var ama o verilerin dilini bize sunmadılar, sunamazlardı çünkü doğal olarak onlar kurum temsilcileri idiler, hatta rakamların dilinde de bence o bakımdan bir sınırlama vardı, bir filtreleme vardı yani filtrelediler.

Dolayısıyla, burada keşke diyorum ki... Mesela biz yolda köyleri ziyaret ettik, değil mi? Gölbaşı'nda bir köye uğradık, sonra Kahramanmaraş'ın bir ilçesine uğradık, Bahçe'ye uğradık, sonra Adana'da -Mersin'de katılamadım ben- Malatya'da Örnekköy'e uğradık, keşke orada o türlü ziyaretlerin zamanını biraz daha geniş tutsaydık ve üreticiye daha fazla söz hakkı verseydik çünkü doğrudan üreticiyle yüz yüzeyiz, o doğaçlama konuşacak, belki görüşlerini sansürlemeden konuşacak.

Önerim benim, bundan sonra bu çalışma sürdürülecekse ki sürdüreceğiz, bu türlü şeylere daha fazla zaman ayıralım, onlar doğal olarak konuşacaklar, görüşlerini ve önerilerini sunacaklar; o önemlidir.

Şimdi, biliyorsunuz, burada da ben bir harita göstermiştim, ilk Komisyon toplantısında bir harita göstermiştim, 3 şehirde de gösterdim; Malatya, Adana, Mersin -bu Dünya Koruma Vakfının çıkardığı, TÜBİTAK'ın ürettiği bir haritaydı- ve o haritayla ilgili sorularım oldu benim. Üzülerek belirtiyim ki Malatya'da üniversitenin Rektör Yardımcısı dedi ki: "Vallahi, bizim böyle bir çalışmamız yok." Doğru mu Sayın Başkan? Aslında bu tablo sadece oranın değildi, Mersin'in de tablosuydu, Adana'nın da tablosuydu, aynı haritayı orada da gösterdim ben. Dolayısıyla şimdi Mersin toplantısında ve diğer illerde de paylaşmıştım ama burada da paylaşayım ben, hani orada olmayan Komisyon üyelerimiz vardı, bazı ilkleri not aldım yani "İlk olarak neler yaşandı?" diye bunları not almaya çalıştım. Mesela, denildi ki: "Üç ay içerisinde Çukurova -yanılmıyorsam- 11 ya da 16 arasında bir felaket yaşadı; bu ilktir." bugüne kadar böyle bir şey yaşanmadı. Yine, bir konuşmacı dedi ki: "Ezber bozuldu." Daha önce esasında don olayı yaşanırken sabahleyin saat altı, yedi civarında don yaşanır, iki üç saat sürerdi, ya bu defa akşam saat sekizde başladı, sabaha kadar; bu ilk kez yaşandı, uzun süre yaşandı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yalnız onu diyenler... 70'den önce zaten bu konularda Meteoroloji tespiti yoktu. Benim çocukluğumda iki metre kar yağardı, bir buçuk metre de buz tutardı. Bütün tespitleri olasılık üzerinden gidiyor.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Mesela "Ben yardım yapamıyorum çünkü üreticilerden komisyon alamıyorum, üreticiye yardım yapamıyorum." dedi bir hal esnafı sanırım.

Belki de en önemlisi su kaynaklarına ilişkin olarak aslında orada dile getirdiler yer yer, denildi ki: "Çukurova başta olmak üzere çok ciddi bir su sorununuz var." Malatya'da da bu dile getirildi yani aslında su meselesi ne derler "Davul zurna çalarak geliyor." diyor, çok büyük bir tehlike var fakat bunun üzerine sözü edilebilir bir çalışmanın olmadığını gördüm. Mesela, iktidar kanadında buna "hayır" denildi de yani denildi ki "Biz basında okuduk." Ama Sayın Vekilimiz dedi ki: "Aslında öyle bir durum yok şu anda." Basında bizim okuduğumuz -defalarca yazdılar bunu- Adana'da üreticilere kurumlar çağrıda bulunuyorlar "İkinci ürünü ekmeyin, su yok." diye. Ben de dedim ki: Ya, önümüzdeki birkaç yıl sonra "Ürün ekmeyin paydos." dersiniz, Çukurova böyle devam ederse... Buradan şuraya varmak istiyorum, yine, nedenlerine ilişkin kalıcı bir çalışma yok, buna dikkat çekmek istiyorum.

Bir diğer şey, demin bizim sayın vekilimiz söyledi, dedi ki: "Cumhuriyet tarihinden bu yana ilk kez yaşandı." 60 ilden 36'sında ağır yaşandı; bu bize bir fotoğraf sunuyor. Bütün bunlardan şuraya varmak istiyorum, sonuçlara ilişkin ne yapılacaksa acilen yapılsın, devlet aklının... Bu aslında partilerüstü bir mesele daha önce ben Mecliste zaman zaman dile getirdim, bilen bilir, dedim ki: "Türk halkı geldi Orta Asya'dan buraya "...⁽¹⁾ Şimdi, burada Anadolu ve kürdistan'daki 90 milyon insanımız nereye gideceğiz hep beraber? Bu tehlike şu anda kapıda, çok ciddi kapıda, burada partilerüstü yaklaşmak lazım. Devlet bu konuda Dünya Koruma Vakfıyla paralel, üniversiteleri nasıl harekete geçirecek, ne yapacak? Esas mesele bence budur.

Bu çağırıyor yinelerken aynı zamanda tabii ki Hükûmete çağırımız, bu zararların tazmin edilmesine ilişkin olarak burada bize söylenenler ile sahada gördüklerimizin farklı olduğunu gördüm, duydum. Yani sahada denildi ki bize: "Hâlâ bize ne doğru dürüst kredi verildi, ne de söz konusu olan zararlarının tazmini sözü edilebilir düzeyde gerçekleşmedi." O bakımdan, iktidara çağırımızdır. Bunun göz önünde bulundurulmasını istiyoruz.

Sağ olun, var olun.

Saygılar sunarım hepinize.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun İlhami Bey.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Öncelikle herkese merhabalar.

Kolay gelsin. Yorucu bir hafta geçirdik ama inşallah yorgunluğu atacağız. Ne zaman atacağız? Mutlu sona ulaştığımız zaman, çiftçimizin beklentisini karşıladığımız zaman yorgunluğumuz geçecek arkadaşlar.

Şimdi, Sayın Doğru, gene bir atıfta bulundu. Sevgili Başkanım, sevgili Vekilim, şimdi bizim derdimiz üzüm yemek, ilk cümlemiz; bunu bilin. Döğmeyi doğru iliklemek, ilk döğmeyi iliklersek doğru gideriz. Şimdi, Sayın Aldemir ifade etti, bütün söylemlerine katıyoruz; eksikleri var, ilave edeceğiz. Derdimiz bu sahadaki soruna daha iyi çözüm nasıl bulabiliriz? Amacımız o. Şimdi, bak, ben -sevgili Vekilimiz de ifade etti- sahada gezerken Mersin'deki, Akdeniz'deki, o ilçemizdeki limonları aldım, getirdim. Gelmeyen arkadaşlarımız olabilir, merak edebilir en azından tabloyu görmesi anlamında.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - O dondan dolayı değil biliyorsun, geçen yıl toplanmayan limonlar ağaçtaki.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Onlar geçen yılki...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Geçen yılın kuruyan ürünleri bunlar, donda olmuş ürünler değil.

⁽¹⁾ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yok, yok, yeni ürünler. Neyse arkadaşlar, bilginiz olsun, kuruyan değil...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yeni ürün değil, orada onun bilgisini de verdiler...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Neyse, yeni ürün... Neyse arkadaşlar, bilginiz olsun, bütün ağaç donmuştu, doğru

mu?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Ona bir şey demiyoruz...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Limon dondan...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, Sayın Ök, bir dakika, bak! Sayın Ök! Lütfen, rica ediyorum bak, rica ediyorum!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hayır, limon... Orada beraber bilgi aldık.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Niye bağıırıyorsun ağabey?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arkadaşlar, ben o zaman konuşmayayım.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Niye bağıırıyorsun?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O zaman konuşmayayım arkadaşlar. Koro hâlinde saldırıyorsunuz ya.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Niye bağıırıyorsun? Neden bağıırıyorsun?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama sen doğru bir şey söylemiyorsun ki.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nilgün Hanım, tamam...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Değerli arkadaşlar, ben bir şeyi ifade etmeye çalışıyorum, sahadaki sorunları görmeye çalışıyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Limon ağacı donmuştu, doğru ama o ürün geçen yılki ürün.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben söyledim Ejder Bey. Ejder Bey, ben söyledim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama değerli arkadaşlar, koro hâlinde saldırıyorsunuz.

AYHAN BARUT (Adana) - Geçen yılki de bu yıl da hiç çiçek olmadı, bu bile olmayacak, en azından...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kuruyanını da gördük orada.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Yoksa don var, var, zaten gördük.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama bunun doğru bilgisini kendi aldı, hâlâ ısrarla yanlış bilgiyi vermesi çok enteresan.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ejder Bey...

AYHAN BARUT (Adana) - Çiçek yandı... Özür dilerim, bir dakika. Bu geçen yıldır, doğru ama bu seferkinin çiçeği ve tomurcuğu yandı ya, bu da yok bu sene.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Çiçeklerin donduğunu zaten hepimiz hep birlikte gördük.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arkadaşlar, neyi anlatıyorsunuz ya? Bırakın, anlatmayayım o zaman, konuşmayayım. Arkadaşlar...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yok, yok, bir şey söyleyeyim. Bu dalda niye kaldı biliyor musunuz? Para etmediği için kaldı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Para etmediği için... Durun daha...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Tamam, ha, onu söyle o zaman. Ömer ağabey, tekrar bunu söyle, eyvallah.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arkadaşlar...

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Ama böyle bağıramazsınız ki canım, biraz...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Değerli arkadaşlar, ama bak, ben sözü aldım, Sayın Başkan bana mikrofonu verdi mi? Verdi. Ben sıramı bekledim, hatta daha önceydi sıram ve sırayla... Bekledim, sabırlı bekledim bak, bu ana kadar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam, devam edin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama tespitlerimizi ifade etmek, ağır gelmeyecek arkadaşlar bazı söylemler.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Konuşmasına müdahale edersen tepkimize hazırlıklı ol o zaman.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz Tarım Komisyonunda hiç böyle değiliz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, arkadaşlar...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Lütfen, lütfen...

AYHAN BARUT (Adana) - Karşılıklı tepki olur ya, size de...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben Adıyaman'daki çiftçinin derdini anlatmaya çalışıyorum Sevgili Vekilim, Adıyaman Vekili...

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Ama böyle tepki vermeyin ya.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İlhami Bey, devam edin. Arkadaşlar, söz alıp siz de gerekli cevabı verirsiniz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Değerli arkadaşlar, siz katılmayabilirsiniz, benim derdim... A partili, B partili, C partili olarak bakmıyorum, tüm Türkiye'deki çiftçinin sorunu olarak bakıyorum. Siyaseti burada gütmekten bakıyoruz çünkü ben indiğim zaman o karşılamalarda Tekirdağ Milletvekili olarak söyledim, Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili olarak kendimi tanıtmadım orada. Bir sorabilirsiniz, oradaki bütün arkadaşlara sorun, Tekirdağ Milletvekili olarak, İlhami Özcan Aygun olarak tanıttım kendimi çünkü bizim derdimiz bu. Ama şimdi geldiğiniz noktada sorun ve Sayın Bakanımızın... Malatya'ya gittik, Malatya'da hakikaten durum vahim. Kayısı bahçelerinin hâlini gördük ve en önemlisi, birçok sorunu görüyoruz. Sayın Başkan da şeyde de bulundu.

Şimdi, bazı sözler diyoruz, arkadaşlar, sizler söyleyin. Biz söylediğimiz zaman siyaset yapıldığı anlamı çıkıyor ve Niğde'de ne dedim? Teşekkür ettim kurumlara, dedim ki: "Hakikaten gerçekleri, sorunları bulmuşsunuz; dertleri anlatıyorsunuz burada." Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili olarak ben onu anlatsaydım "Gene siyaset yapıyorsun, hamaset yapıyorsun." diye bize hemen tepki koyuyorsunuz. Ama, bak, doğruya "Doğru." diyoruz. Ne güzel gelmiş Ziraat Odası Başkanı, bir rapor hazırlamış, oradaki kendi çiftçinin sıkıntılarını dile getirmiş. Yine, aynı şekilde, Ticaret Odası Başkanı ihracatçının dertlerini orada dile getirmiş, "205 milyon dolar zarar var." diyor, bir tespit koymuş ortaya. Bizim derdimiz bu tespitleri görelim ve sorunu nasıl ortadan kaldıralabiliriz? Çünkü, sadece bu sorun bu yıl için değil, gelecek yıllarla ilgili de sorunlar var. O ağaçların beslenmesi lazım.

Şimdi, az önce Başkanım da, değerli arkadaşlar da ifade ettiler, sadece bizim bu tedaviyi yapacağımız olayı veya merhem olacağımız sorunu, don olayının tarihiyle kıstas koyamayız çünkü don olayı nisanda gerçekleşmiş, artı, ama ondan sonra da bu üreticinin, o ağacının, o bitkisini canlandırması gerekiyor. Yani, sürecin devam ettiğini beraber gördük. İlacını atması lazım, gübresini koyuvermesi lazım, ilave bitki besin elementlerini vermesi lazım. Bunları da masraf içerisine koymamız gerekiyor; bunu anlatmaya çalışıyoruz ve sadece bu iş bir yıllık değil, bazı ürünlerde ikinci yıl, anca üçüncü yılda kendini tedavi edecek. Değerli vekilim dedi herhâlde, şimdi gelecek yıl da olup olmayacağı malum. Şimdi, bakınız, Tekirdağ'la ilgili elimde bir polişe var. TARSİM polişe yapmış şeker pancarında -vallahı, ben de okumakta zorlandım, okurken mecbur gözlüğümü takacağım- diyor ki: "Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) Şirketi olarak bu belge sigortaya ilişkin önemli hususları içermektedir. Sözleşme akdedilmeden önce daha detaylı bilgi için teklifnameye veya bitkisel ürün sigortası genel şartlarına bakınız. Ayrıca, www.tarsim.gov.tr adresinden detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz. Sözleşme akdedildikten sonra poliçenizi ve adı geçen tüm belgeleri okumanız gerekmektedir." Ben merak ediyorum, bunu kaç tane çiftçi okumuştur, merak ediyorum. Bakın, ben gözlük taktım görmek için.

Diğer bir şeye de geleyim... Teminat kapsamı dışındakilere bakın; bizim TARSİM'le ilgili sahada en çok karşılaştığımız. Teminat kapsamı dışında kalan hâllere bakıyoruz "Bitkisel üretim sigortası genel şartının genel hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir, hava sıcaklığı sıfır derecenin altına düşmediği hâlde hava sıcaklığındaki ani değişiklikler sebebiyle üründe meydana gelen renk bozuklukları ve diğer eksilmeler kapsam dışı; iki, hangi sebeple olursa olsun kalite kaybı, teminat dışında; üç, fırtına ve deprem sebebiyle denizin kabarması sonucunda ürünlerde meydana gelen zararlar kapsam dışında; dört, yağışların etkisiyle sel ve su baskınına yol açabilecek göl, nehir, çay, dere ve taban suyu seviyesinin yükselmesi sonucunda sigortalı parseldeki ürünlerde meydana gelen zararlar kapsam dışında; beş, teminatın başlamasını tarif eden fenolojik evrelerden ve polişe başlangıç tarihinden önce meydana gelen hasarlar ile ürünler için teminat dönemi olarak tanımlanan dönemin dışındaki dönemlerde meydana gelen hasarlar teminat kapsamı dışında. Teminat dışındaki diğer hâller genel şartların a.4 maddesinde belirtilmiştir." diyor. Vallahı, a.4 maddeyi ben de bilmiyorum genel şartlarda ne olduğunu, herhangi bir çiftçinin de bu maddeleri bildiğini ben zannetmiyorum.

Şimdi, arkadaşlar, ondan sonra "neden çiftçi TARSİM yapmıyor?" Evet, bundan yapmıyor; saydım. Benim çiftçim şeker pancarı ekimini yapmış. Nerede yapmış? Tekirdağ'ın Hayrabolu Delibedir Mahallesi'nde yapmış. Sigortasını yapmış mı? Yapmış. Kim yapmış sigortayı? Ziraat Bankası yapmış. O da niçin yapmış Ziraat Bankasında? Kredi kullandığı için yapmış, mecburiyetten çünkü kredi kullanırken yapacak ama bunun nisan ayında ekimini yapmış, bir hafta sonra don olmuş ama bitkiler çıkmış ortaya, ekimini yapmış. "Benim polişe başlangıç tarihim 15 Nisan, 15 Nisan öncesi beni ilgilendirmez." diyor.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Onları düzelterek işte, onu konuşuyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İşte, "15 Nisan" diyor. Parayı ne zaman almışsın? 3 Ocak 2025 ödeme tarihlerini yapmış, 28 Kasım 2025 ödeme tarihlerini yapmış ve 1'inci ayın 3'ünde de bu poliçeyi yapmış arkadaşlar, 1'inci ayın 3'ünde. Olay nisan ayında vuku buluyor. Şimdi sen hem poliçeyi yapmışsın, parayı da cebine almışsın çünkü ilk taksitini de almış. Zarar için çiftçimiz gidiyor, başvuru yapıyor, ekspertiz geliyor, ondan sonra diyor ki: "Kusura kalma bu bizim ilgi alanımızda değil." Ne demek "ilgi alanında değil" arkadaşlar? İşte, mağduriyet bu.

Sayın Komisyon Başkanım, ben, özellikle bunun yazılı olarak TARSİM'den istenmesi konusunda ısrarcıyım. Nedir konu? TARSİM'in ne kadar don sigortası yaptığının sayısını istiyoruz. İkinci konu: Bunların ne kadarına ekspertiz gidip sonuçlandı? Üçüncü konu: Gidip ekspertiz değerlendirmesi yapıldığı hâlde bunun gibi değerlendirme dışı olan kaç tane poliçemiz var? Dün de hatırlarsınız, Karaman'da da ben özellikle bölge müdürüne soruyorum, o topu taca atıyor. En son ne dedim? Size Türkçe konuşuyorum ve yavaş yavaş konuşacağım, bana kaç tane poliçenizi cevaplandırmadığınızı, olumsuz yazdığınızı ve olumsuz cevap verdiğinizi söyleyin. Toplam poliçe istemiyorum sizden, sizden istediğim... Toplam poliçenizi söylüyorsunuz biliyorum "Şu kadar hasatlı poliçemiz var." diye. Siz bu poliçe için parasını aldınız ama sizin ekspertiz arkadaşlardan gidip "Bu poliçeye ben bakamam, bu arazi bizim poliçemizin dışında." deyip dönen kaç tane var? 10 tane çiftçimize orada olumsuz cevap verilmiş ama adam sigortasını yaptırmış. Bakın, az önce okudum, yukarıdaki o küçük yazıları okuyacak bir babayiğit varsa merak ediyorum veya genel şartlardaki a.4 maddesinin de ne olduğunu merak ediyorum. Bunu Türkiye'de bulacak bir tane çiftçi varsa vallaha ben milletvekilliğini bırakırım, bu şartnameyi okuyan, o kadar büyük söylüyorum. Bakınız çünkü bunu, Ömer Fethi Gürer, Sayın Vekilim, bu kadar okuyan var mı? Çünkü bankadan kredi kullanan kaç kişi ince ayrıntıyı okuyor? Özellikle bunu istiyorum TARSİM'den çünkü ne kadar üreticimiz TARSİM'de don sigortası yaptırmış, ne kadar çiftçimizin don sigortasına olumsuz cevap verilmiş?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onu TARSİM'den isteyeceğiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet, bunu da özellikle bize yol haritası belirtmesi konusunda.

Yine, Sevgili Başkanım, değerli vekilimiz ifade etti, KGF kredilerini. Sadece KGF kredilerini ilaç tohum bayilerine değil, bizim çiftçilerimizin de burada ek krediye talebi olduğunu hep beraber gördük ve buradaki teminatlarla ilgili üreticilerimize, çiftçilerimize sıkıntı olacak. Burada, Kredi Garanti Fonu'nda, çiftçilerimize geçmişte kullandırıldığı birçok sektörlere ve alanda, burada ülkenin efendisi olan çiftçilerimiz için Kredi Garanti Fonu'nun devreye konulması ve çiftçilerimize tekrar üretimde kalmaları ve o zarar gören bahçelerini, zarar gören arazilerini işleme yürütmesi için ilave destek verilmesi gerekiyor. Bu konuda da KGF kredisinin hem ilaç tohum bayilerine hem de beraberinde çiftçilere de kullandırılması konusunda raporlamamızda bunu ilave edersek sevinirim.

Yine, bir şey daha var, asıl sorun. Şimdi, biz elimizi vicdanımıza koyalım, adaletli davranalım. Nasıl dersenez, şimdi, diyorsunuz ki "TARSİM varsa TARSİM'li olan üreticinin TARSİM'den zararı karşılanacak." Şimdi bir de ÇKS'ye kayıtlıysa Bakanlık devreye girecek, oradan destek sağlanacak, eğer sonuçlanırsa güzel. Diğer konu, ÇKS'ye kayıtlı olmayan üreticiler var. Bu adamlar üretim yapıyorlar hep beraber ve yalnız bu eksikliği gördük sahada da, hiçbir tarım il müdürlüğü bu konuda çalışma yapmamış dersek herhâlde boş olmaz veya eksik olmaz ama çoğunda yok. Sorduğumuzdan cevap alamadık net olarak. Şimdi, buradan, Sevgili Başkanım ve değerli Komisyon üyeleri; bir şeyi yanlış yapıyoruz: TARSİM yaptırılan üreticilerimize de haksızlık yapıldığını düşünüyorum. "Neden?" dersenez, bu adam suçlu mu? Cebinden para vermiş, sigorta yaptırmış. Eğer devlet bu

dondan dolayı zararı karşılayacaksa, o zaman, bu arkadaşlarımıza da bizim o zararın karşılanması konusunda destekçi olmamız lazım. Bunun da kayıt altına alınmasını istiyorum özellikle çünkü...

AYHAN BARUT (Adana) - Bir saniye, bir şey söyleyeyim mi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Orada yapılan masrafi karşılıyor, öbüründe artı kârını da yani tarlaya...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ayhan Ağabey, haklısın ama o adamcağz cebinden sigorta bedeli verdiyse, bunu yaptırdıysa onu cezalandıramayız. Eğer anayasal haksız, anayasal hakta da herkese eşitlik varsa, eşitlikten gittiğimizde "O ayrı bir şey yaptırdı, senin TARSİM'in var." deyip o şeyin dışına çıkarmamız, bizim açımızdan, bence, vicdani bir sonuç olmaz diye düşünüyorum. Bunu da yine Komisyonun değerlendirmesi konusunda fayda var diye düşünüyorum.

Yine, bakınız, ben bu çağrılar, bilgi verme... Evet, ben bilgi verdim arkadaşlar. Neden bilgi verdim? Ben milletvekili arkadaşlarıma -sizinle paylaştım ben Cüneyt Bey herhâlde-gittiğim her ilde, normal yollarda, ziyaret yaptığımda, önceden o ile gideceğimle ilgili ildeki arkadaşlarıma bilgi veriyorum. Aynı şekilde, Karaman olayı gece...

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Parti faaliyetleri için doğru da bu Meclis faaliyeti.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yo, ben bilgiyi o parti faaliyeti olarak...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Olan bize oluyor, "İlhami aradı, sen niye aramadın?" diye...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bitireceğim Abdullah Ağabey, bitireyim de ondan sonra yine konuşuruz.

Şimdi, bak Sezar'ın hakkını da Sezar'a veriyoruz, Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'i aradığımda "Arkadaşım, teşekkür ederim." dedi.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - CHP vekilimize ben de bilgi verdim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çok teşekkür ediyorum.

"Osman Vekilimiz beni aradı. Hatta beraber geleceğiz." dedi. Demek ki bir şeyler olabiliyor arkadaşlar. Ben, buradan, AK PARTİ Karaman Milletvekilimiz Osman Sağlam Bey'e teşekkür ediyorum. Bak ne kadar güzel. Demek ki amaç üzüm yemek ve oradaki sorunu hep beraber nasıl çözebiliriz? Ortak hareket edersek, ortak akılla hareket edersek, sizler de kendi bölgenizdeki sorunların daha rahat bir şekilde çözümlenmesi konusunda aracı olursunuz.

Şimdi, Tekirdağ'la ilgili bak ne dedim? Şeker pancarı sorunu var. Bu alan, arkadaşlar, sigortası kabul edilmeyen alan 4.500 dekar. Sayın Başkana da ifade ettim, gönderdim örneklerden. 4.500 dekar şeker pancarı iptal olmuş, dondan zarar görmüş; ondan sonra TARSİM geliyor, diyor ki: "Biz bir şey yapamıyoruz." Bu arkadaşlarımız tekrar ekim yaptılar. Şimdi, bunun gibi, değişik bölgelerde, Niğde'de de olmuştur, başka bölgelerde de var; sebze ve diğer tarla bitkilerinde ekim yapan üreticiler var. Şimdi, bu adamları biz cezalandıramayız çünkü beklediği zaman yılı kaçırarak, burada bir verim kaybı da oluşacak aslında ama ona rağmen, ne yapsın, tarlası boş kalmayın diye orada ekim yapıyor. Bu üreticilerin de zararı nasıl karşılanacak? Bu da bir program aslında şimdi baktığınız zaman. Mecbur kalmış bozmaya, gelen eksper yok veya tarım il müdürlüğünün tespiti tam yapıp yapmadığı bilemiyoruz. Sonuçta bir de böyle bir done var elimizde. Bu insanlara biz ne yapacağız? Sayın Başkanım, bunları da değerlendirmekte fayda var çünkü tarlasını bozan... Lahanadır, şeker pancarıdır, birçok üründe böyle karşılaştığımız sorunlar var sebze ve tarla ürünlerinde; bunları da kayda almakta fayda var.

Diğer bir konu da: Bakanlığımız acil olarak 16 tane liste belirledi, işte, ürün listesi zarar gören ama bunun eksik olduğunu gördük. Ne zaman gördük? İşte, saha ziyaretlerinin ne kadar faydalı olduğunu gördük arkadaşlar. Sahayı ziyaret etmek doğru ve oraya gidip alandaki insanların dertleriyle dertlenmek, onların sorunlarını buraya taşımak ve merhem olmak için mücadele ediyoruz.

Ve geldiğimiz noktada, Tut ilçemizin orada siyah incir ve dutun kale alınmadığını; yine, Yalova'daki ve Bursa'daki kara incirin, siyah incirin kayıtlara girmediğini; Kozan 1'inci sırada, daha sonra Gölbaşı geliyor, orada Trabzon hurmasının unutulduğunu gördük, liste dışında kaldığını. Yine Mersin'e geldiğimizde, Anamur'da aşağı yukarı 20 bin dekar alanda yüzde 40 ihracatı olan çileğin unutulduğunu gördük. Şimdi, bunları da kapsam dışında tutmak, bana göre oradaki üreticiyi cezalandırmadır.

İşte Komisyonun bu gezmesiyle bunlar görüldü, Komisyonun burada başarısı var. Ben ziyaretlerin yapılması konusunda hemfikirim. Başta emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyorum ama çağırma listesinde biraz daha hassasiyet olursa da hoş olur diye düşünüyorum çünkü...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Komisyon bildirsin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben Sayın Ömer Fethi Gürer'in hassasiyetine bizzat şahit olanlardanım. Liste geldi Niğde'den, hemen dedi ki: "Ya, bizim Belediye Başkanını unuttuğunuz." Ben bunu burada yağıklık yapmak için değil, sadece gerçekçi olmak anlamında... Bizim için siyasi görüş şu anda yok arkadaşlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yağıcılığı ne yapayım, ben seni bir yere mi getireceğim de arkadaş? Yağıklık bir yere gelmek için yapılır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sevgili Milletvekilim, bitireyim.

Burada derdimiz, sorunu nasıl en iyi şekilde çözebiliriz. Sorunu en iyi şekilde çözüp bizden destek bekleyen, bize açmış kucağını "Acaba Mecliste..." Evet, en büyük beklenti de Meclisten var, haberinizi olsun ve bölge vekillerinin bu işte durumu daha da zor. Onun için nasıl çözebiliriz diye merak ediyorum. Ben şimdi Şarköy'deki üzüm üreticimin zararı nasıl karşılanacak merak ediyorum; Tekirdağ'da, yine şeker pancarı derdini nasıl çözeceğim merak ediyorum. Yani birçok sorun var ve dediğim gibi, bu sorunların üstesinden biz geleceğiz ama önemli olan, bu parayı sağlayacak olan Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Tarım Bakanlığıyla beraber Cumhurbaşkanlığı ortak bir şeyde... Ama dediğim gibi, çiftçinin sadece o döneme kadar değil hasat dönemine kadar, sezon dönemine kadar olan masraflarının da kayda alınması gerekiyor, onların da not edilerek karşılanması gerekiyor.

Sevgili Başkanım -ben biraz daha belki işi büyüteceğim, abartacağım ama- hatta ve hatta bazı bitkilerde ise gelecek yıl da ürün alınamayacağı için o çiftçilerin o ürünlerini not ederek onları gelecek yıl da bunlar için çözmemiz lazım.

Ben sahada da ifade ettim, raporda da yazmışsınız; çoğu yerde sıkıntı geldi kredilerle ilgili. Hâlâ da iddia ediyorum ben, Hazine ile Tarım Bakanlığı ortak bir istişareyle çiftçimizin özel bankalara olan borçlarını -yüksek, 55-60'larda olan faizlerle özel bankalara borçlanmışlar- bunlar Ziraat Bankasına toplayıp, Ziraat Bankasından destekli bir şekilde onlara kredi kullanılarak yapıyı çözmemiz lazım. O insanlar üretim yaparak ayakta kalıyorlar. Ziraat Bankasından kaçma sebepleri de işte teminatlar.

Ve en önemli şey, dediğim gibi, KGF'yi orada devreye koymamızın en önemli sebeplerinden bir tanesi o olacak; siz 1 liraya ondan 5 kat, 10 kat teminat istiyorsunuz. Orada çiftçinin alacağı rakam küçüldüğü için gidip başka yerde kendine çözüm arıyor. Gidip diğer özel bankalardaki o kredileri kullandığı için sarmala girince de çıkma şansı yok.

Bir konu daha, uzattığımı biliyorum ama son olarak da şunu ifade edeyim: İhracatçılarla ilgili ben sıkıntı olacağını görüyorum. Bu konuda da afet bölgesi yapılması veya işte mücbir sebep yapılması konusunda da Bakanlık bir çalışma yaparsa onların dışarıya karşı olan taahhütleri konusunda elleri güçlü olur diye düşünüyorum, saygılar sunuyorum.

Özür dilerim, bir şey daha ekleyeceğim, notlarımda varmış, eksik kaldı. Belli bölgelerde IPARD ve TKDK'nin kırsal kalkınmayı desteklemeden dolayı projeleri var. Zarar gören bölgelerdeki projeler kabul olmuş fakat bu projelerin süreleri var, bunlar süreli. Bu insanlar bu projeleri yapamayıp bitiremeyecekler. IPARD ve kırsal kalkınmayla ilgili olan projelerin süresinin uzatılmasında veya iki, üç yıla doğru onları yaymamızda fayda var diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, hepimiz söylediği için söylüyorum, bir dahaki gidilecek yere kimlerin katılacağını siz lütfen bildirin, ona göre...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, çalışacağım, koordinasyonu biz yapacağız bundan sonra. Orada siyasi parti temsilcilerinin, il, ilçe başkanlarının, hepsinin olmasında bence bir sıkıntı yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bizim açımızdan da...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Davet edeceğiz, ona göre...

Evet, buyurun.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, öncelikle, saha ziyaretlerinden dolayı her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Biz de Adana ve Mersin'e eşlik etme imkânı bulduk, istifade ettik. Tabii, oradaki toplantılarda da ifade ettik, konuşmaların belki tekrarı olacak, bazılarında aslında bu toplantıda mükerrere de düşmüş olacağız, hakkınızı helal edin ama, tabii, seçim bölgesindeki çiftçilerimizin bizlerin, her birimizin ağzından bu taleplerinin dile getirildiğini duyması da kıymetli.

Tabii, baktığımızda hem Malatya'yı hem Adıyaman'ı dinlediğimizde veya bizim oraya, Adana-Mersin bölgesine geldiğimizde ve daha sonra yine gittiğiniz yerlerde sizlerden dinlediğimizde çiftçilerimizin talepleri benzer yani bunlarla alakalı bir beis yok. Özellikle, TARSİM'in güncellenmesi, yine, mevcut tarımla alakalı kredilerin faizsiz olarak ertelenmesi, yeni limit artışları, yeni krediler ve ayakta durabilmeleri açısından yeni sübvansiyonlu krediler verilmesi, yine tarımda sulama desteğinin sübvanseli sağlanması; bunlar hemen hemen bütün çiftçilerimiz tarafından ifade edilen ve hepimizin de mutabık olduğu konular. Aslında bu toplantılarda -yeni, az önce Abdullah vekilim ifade etti ama- don panellerinin burada desteklenmesi, yine, Mersin'deki Ticaret Odası Başkan Vekilimizin ifade ettiği sisleme ve dumanlama makinelerinin aslında zirai donda özellikle etkili olduğu ve bu minvalde bunlara da bir desteklemenin sağlanması gerektiğini gördük. Bunlar daha çok talep edilen konular ve fayda sağlayacak konular. Tabii, benim ve en başından beri birçok arkadaşımızın, zorunlu tarım sigortası fonunun da özellikle konuşulması, istişare edilmesi ve önümüzdeki yıllarda yaşanacak olan zirai afetlerde daha erken müdahale noktasında çiftçimize destek sağlanması konusunda bu fonun özellikle konuşulması ve imkân olursa da hayata geçirilmesi önemli fikirlerden bazıları ama ben şunu ifade etmek istiyorum yani, tabii, bu söyleyeceklerim şimdi yine bir tartışma konusu olacak: Ben Adana'daki toplantıda, Adana Büyükşehir Belediye Başkanımız toplantıya yaklaşık bir saatten fazla geç gelmesine rağmen katılmasında herhangi bir sıkıntı olmadığını ve nazik bir şekilde toplantımıza...

AYHAN BARUT (Adana) - Kırk dakika geç kaldı.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ya, kırk dakika Ayhan Ağabey, bir saat...

AYHAN BARUT (Adana) - Yapma ya, yapma!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Tamam Ağabey, özür Ayhan Ağabey. Kırk beş dakika Ağabey.

AYHAN BARUT (Adana) - Kırk dakika.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ağabey, fark etmiyor. Tamam, kırk beş dakika geç kaldı Ağabey. Ağabey, otuz dakika geç kaldı; çok mu önemli? Ama buna rağmen nezaket sınırları çerçevesinde kabul edildi. Gördüğüm kadarıyla konuşmasının arkasından tekrar söz istediğinde yine söz hakkı verildi. Yine, Mersin'deki toplantıyla alakalı ben şunu çok merak ediyorum: Biz bir gün boyunca -ki diğerlerine katılamadım- Cumhuriyet Halk Partili milletvekili dostlarımızla aynı arabanın içerisinde toplantılar yaptık, gayet güzel istişarelerimiz oldu, mutabık kaldığımız birçok konu var ama ne hikmetse kamera gelince bir anda değişiyoruz; ben bunu çözemiyorum. Sebebi şu, bakın...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben bunu kabul etmiyorum.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ya, o sizin...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O yanlış bir değerlendirme.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Az önce "Benim konuşmama müdahale etme." dediniz, bu sizin fikriniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ama orada bizimle ilgili söylüyorsunuz.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Bakın, siz insanları sınıflandırmayın, kalıbın içine sokmayın; bırakın, ben ifade edeyim ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Kameranın dışında farklı konuşuyorsun." demeye senin hakkın var mı?

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ya, bu benim fikrim Sayın Vekilim, kabul edersin etmezsin, ayrı bir konu.

Şimdi, sonuç itibarıyla, toplantılara iktidara yakın isimlerin çağrıldığı -az önce biri ifade etti- külliye yalan. Nedenini söyleyeceğim size, sadece Mersin için söyleyeyim: Mersin'de Tarsus Ziraat Odası Başkanı davet edilenlerden biri, Cumhuriyet

Halk Partisinin Tarsus ve Büyükşehir Belediye Meclisi üyesi. Şimdi, biz bu insanlara... Yine, orada 2 oda başkanı -isimleri burada ifade etmem belki doğru olmaz ama- Cumhuriyet Halk Partili isimler, geçmişinde siyaset yapmış isimler ama burada biz insanları "Çıkarken sen şu kelimeyi kullanacaksın, sen bunu ifade edeceksin, sen şunu şikâyet edeceksin." diye sınıflandıramayız, konuşmalarına da müdahale edemeyiz.

Gelelim diğer bir konuya, özellikle Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanıyla alakalı konuya. Şimdi, bu konu biz Mersin'e gittiğimizde bize ifade edildi. Ne zaman? Biz yaklaşık saat iki gibi Mersin'e geldik, iki, iki buçuk arasında Mersin'deydik. Yemeğin bitimi sırasında hem İlhami Bey hem Gülcan Hanım hem Ömer Fethi Bey hem Ayhan ağabey dediler ki: "Ya, bu doğru bir şey değil. Büyükşehir Belediye Başkanımız davet edilmedi." Bizatihi ben kendim aradım. Benim aradığım saat de tahmin ediyorum yaklaşık 14.45 sıraları falandı, tam saatine bakmadım çünkü aşağıda namaz kılarken konuştuk bunu; bizatihi ben kendim aradım Büyükşehir Belediye Başkanımızı.

Bakın -altını kalın çiziceğim, söylemekten de beis duymam- seçilmiş her insan bizim için kıymetlidir, onun ziraat mühendisi olması kıymetlidir konunun hasebiyle ama burada, işte "O çağırıldı, bu çağırılmadı." cümlesini ben çok doğru bulmuyorum. Ben orada sorguladığımda, Tarım İl Müdürünü niye çağırmadınız, niye davet etmediniz diye ifade ettiğimde dedi ki: "Sayın Vekilim, biz genelde programlarda Büyükşehir olarak kamu kurumu noktasında Büyükşehirin Tarımsal Daire Başkanıyla daha çok dengiz ve biz Tarımsal Daire Başkanımızı toplantıya davet ettik."

AYHAN BARUT (Adana) - O Tarım İl Müdürü. Ondan önce...

ALİ KIRATLI (Mersin) - Ayhan ağabey, arabaya bindiğimizde...

AYHAN BARUT (Adana) - Bir saniye... Bir şey söyleyeceğim, bir cümle.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Konuşurken ben seninkini hiç kesmedim. Bir şey ifade edeceğim...

AYHAN BARUT (Adana) - Kestin, kestin.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Arabaya bindiğimizde şunu konuştuk, arabaya bindiğimizde dedim ki...

AYHAN BARUT (Adana) - Bir ilde toplantı yapılmış, onu örnek alabilirdi ya, sorabilirdi diğer meslektaşlarına ya!

ALİ KIRATLI (Mersin) - Sayın Vekilim, arabaya bindiğimizde şunu konuştuk -Ömer ağabeyle yan yana oturuyorduk, solumdaydı, sen de ayaktaydın- dedim ki: Şimdi, biz milletvekili olarak Büyükşehir Belediyesinin programlarına davet ediliyoruz ama beni Büyükşehir Belediye Başkanı davet etmiyor, beni Daire Başkanı davet etmiyor. Nasıl davet ediliyorum?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bundan sonra biz bütün katılımcıları kurum itibarıyla belirleyeceğiz.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Doğrudur, yapılması lazım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunu da Komisyona sunacağım.

Biz bunu sahaya hâkim olamayız diye yerele bırakmıştık, bazı yerde inisiyatif almışlar, bazı yerde alınmamış, toparladık hep beraber, bir yerde bir sıkıntımız oldu, hepsi bu; bunun üzerinde çok durmaya gerek yok ya! Beraber konuştuk, ben de dedim size "Arayın Başkanımızı." diye.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Bu minvalde de beni davet eden nihayetinde oradaki Büyükşehir Belediyesinin bir yetkilisi. Orada çalışan bir danışman tarafından benim danışmanıma -arayarak da değil- WhatsApp üzerinden mesaj yoluyla davetiye gönderiliyor.

Bu şimdi, oradayken doğru, buradayken yanlış; bunu tartışmanın bu Komisyona bir faydası olduğunu düşünmüyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Biz Mersin Milletvekilimizi davet etmemişiz, bizim kendi AK PARTİ vekilimizi davet etmemişiz.

ALİ KIRATLI (Mersin) - Orada Muhtarlar Derneği Başkanına, o şekilde ifade etmesi veya isim söylenmesi noktasında, konuşmanın içeriğiyle alakalı hiçbirimizden bir tenkit gitmemiştir. Herkes kendi fikirlerini, doğru bildiğini medeni cesaretini toplayarak ifade etmiştir. Bu fikirler birilerinin hoşuna gider, birilerinin gitmez; bu bambaşka bir konu ama üslup gerçekten çok önemli.

İlhami Bey, benim, Meclisin içerisindeki tavırlarınızla alakalı belki farklı düşüncelerim vardı ama bir gün boyunca beraber vakit geçirdiğimde... Kişiliğiniz, karakteriniz hakikaten çok kıymetli, onun da altını kalın çiziyorum ama az önce, bir milletvekiline üslubu ve hele hele cevap veren bayan milletvekiline bu şekilde ses tonuyla karşılık verilmesini ben hiçbir zaman doğru bulmuyorum. Bu şekilde cevap vermek sizi yüceltmez, daha da aşağıya çeker. Buna da dikkat edilirse sevinirim. Bir kere, insanların fikirlerine saygı duymamız lazım.

Ömer ağabey, çok teşekkür ediyorum. Hem Adana'da ben bunu söyledim hem bugün burada, Mersin'de de sen ifade ettin, ben sonra tekrar söz alıp bunu ifade etmek istemedim. İnsanlara: "Sen şunu söyleyeceksin. Niye söylemiyorsun?" Ya, bu onun kendi fikridir kardeşim, onu beyan etmek istemiştir, etmiştir ama bunları ben çok doğru bulmuyorum.

İlhami Vekilimin özellikle söylediği bu çilekle alakalı konu. Sayın Vekilim, bence bilgileri doğru alalım. Sebebi şu: Anamur'da 20 bin dekar alanda bir çilek zararı yoktur, onu ifade edeyim. Anamur'da zirai donla alakalı beyan edilen hiç çilek de yoktur. Çilekle alakalı konu: Fırtınada; bundan önceki, daha önceki hortum ve fırtınada toplam 280 dekar alanda zarar gören seralar ve çilek bahçeleri vardır. Burada çileğin beyan edilmemesinin ana sebebi budur. İnşallah, ben bu toplantıların aslında bu şekilde kısır çekişmelerle değil, bundan sonra çiftçinin faydasına olacak, alınacak kararların... Çünkü burada bir karardan ziyade biz hep söylüyoruz, teknik bir Komisyonuz. Buradaki vatandaşın dilini hem Meclise raporlama, hem Bakanlığımıza raporlama konusunda bizim görevimiz var; doğru bir şekilde rapor sunma. Ben, bunu, birlik, beraberlik içerisinde doğru bir şekilde ifade eder, inşallah, bundan sonra yaşanabilecek olumsuz durumlara daha erken çözüm noktasında, müdahale noktasında katkı sağlarız diye ümit ediyorum.

Hepinize de saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi şöyle söyleyeyim: Bakın arkadaşlar, bugün tabii Mecliste seçim de var, daha çok Komisyon toplantılarımız da olacak. Bugünkü toplantımız şuydu, toplantı yapmamızın sebebi yani "Niye bugün yaptık?" tartışması oldu ya: Yani yarın Meclisin kapanma ihtimaline karşı, bazı Komisyon üyelerimizin olmayabileceği ihtimaline karşı bayramdan önce Bakanlığa bu

seyahatimizde elde etmiş olduğumuz, hepimizin söylediği konuları yani daha ilerleyen zamanda Komisyonumuzun asli raporu oluşmamakla birlikte bir ön tespit, belki çok acil alınması...

AYHAN BARUT (Adana) - Biraz eksiklikler var Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Elbette, elbette.

Acil öneriler şeklinde... Bunlar bana ait şeyler değil, raporladığımız, raporlardan aldığımız, duyduğumuz şeyleri bir bir taslak rapora dönüştürdüm. Bu rapordan kastettiğim oydu, basınımdan gizleyecek, kapalı olacak... Biz şimdiye kadar hiç yazılı basın çıksın istemedik, sadece bu konu fikir tartışması aşamasında olacağı için, hani son şekli verilmeden, hani bunu, bu fikri oluşturalım anlamında kapalı oturum istedim, buna geçelim istiyorum. Yani şimdi burada henüz Komisyonun nihai kanaati oluşmadan bu konu Komisyon kararıymış gibi, ön rapor gibi... Yani doğru bilgiyi aktaralım anlamında kastettiğim o. Yani basınımda da bu konuda doğru bilgiye ulaşmış olabilir. Kastettiğimiz bu. Eğer müsaade ederseniz, bu aşamadan sonra aralarda yine fikirleri söyleyelim, görüşleri söyleyelim. Eğer hani "Ben şimdi konuşacağım." diyen varsa sıkıntı yok, konuşabilir ama bu aşamaya geçelim, arzu ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, yarım dakikalık ilave yapacağım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Cevap hakkımı kullanmayacağım. Cevap hakkım saklı kalmak şartıyla Sayın Vekilim, o sonraki iş.

Sadece katkı vermek anlamında, Değerli Başkanım, bu ara raporda ve belirlerken Bakanlığa bizim bir görüş olarak da şunu ifade etmemiz lazım diye düşünüyorum çünkü çiftçi zor durumda: 2025 yılında alması gereken desteklerin de acil olarak kapsam içine alınıp o bölgelere ödenmesi konusunda biz bir öneri sunalım. 2025 yılı desteklerinin önceden -bir yıl öteden gidiyor ya- bu yıl içerisinde ödenmesi konusunda yardımcı olursak çiftçinin nefes almasını sağlarız diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Teşekkürler.

Buyurun Sayın Kılıç.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Başkanım, başta zatıinaliniz olmak üzere Değerli Bakanımıza ve bütün milletvekili arkadaşlarımıza, o ziyaret programlarına iştirak eden herkese teşekkür ediyorum. Ayrıca, bir teşekkürüm daha var, yine bizimle beraber Meclisimizde görev yapan değerli arkadaşlarımız var, onlara, Şüheda Hanım'ın şahsında her birisine ayrı ayrı teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Güzel bir ziyaret programı gerçekleştirdik. Bu ziyaret programında 8 ile fiilen gidildi, 4-5 tane il daha katılımlarıyla 13 tane il raporlarını bize takdim etmiş oldular, sizlere takdim etmiş oldular. Ben, öncelikle bu raporları veren arkadaşlarımızın hangi şartlar altında raporlar sunduklarını... Biraz önce hem Sinan Vekilimiz hem de diğer milletvekili arkadaşlarımız, her biri ifade ettiler yani temkinli konuştular, bütün arkadaşlarımız sanki bir şey söylemek istiyor, söyleyemiyor veya "Şunu mu söylesem, bunu mu söylesem?" kabîlinden birtakım tereddütlerle konuştular. Hatta bir tanesinde bendeniz söz aldım ve onlara, siz burada ne konuşursanız sizin konuştuğunuz şekliyle bu raporlar oraya yansıyor, oradan dönüşler de ona göre olacak dedim. Dolayısıyla siz burada söylemek istediklerinizi söyleyin, söyleyemediklerinizi söyleyin. Yani şöyle, söyledikleri var, söyleyemedikleri var, söylemek isteyip de söyleyemedikleri var. Dolayısıyla bütün bunları sizin bu vereceğiniz raporlar, bu bizim Komisyonun Bakanlığa ya da Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağımız, Cumhurbaşkanlığına sunacağımız raporları etkileyecek, siz de buna göre birtakım şeyler yapın, cevaplar verin diye bendenizde öyle bir tereddüt hasıl oldu ve tereddüdümü de oradaki arkadaşlarımıza da ifade ettim.

Cüneyt Vekilimiz başta detaylı bir şekilde 20 kalem malı ilave etti, diğer milletvekili arkadaşlarımız bazı ilave ürünlerin de bunun içerisine alınması gerektiğini söylediler, TARSİM'le ilgili hususları da söylediler. Şimdi, her arkadaşımız bütün bunları, bu ürünleri tek tek saymaya kalksa bu toplantıyı biz akşama kadar bitiremeyiz. Ben arzu ederdim ki hazırladığınız o ön rapor taslağını bizlere ister mesaj yoluyla ister WhatsApp kanalıyla yani bir şekilde iletivermiş olsaydınız onların üzerine biz ikişer cümleyle katkılarımızı da yapıverirdik ve böylece, bu toplantı uzun bir zamana yayılmamış olurdu. Ben mesela sizin yazdıklarınızı bilmek isterim yoksa ben aynısı...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Sunacağım...

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Efendim?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tek tek okuyacağım şimdi.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Yok, ben anladım hatta önceden bilmek, oraya katkı yapmak iyi olurdu.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hayır, Komisyon saati başladığında hâlâ... Gece geldik biliyorsunuz, sabah erkenden bu saate kadar toparladık, Komisyon saati geldiğinde de hatta erkene alınca ben biraz erkene almamakla...

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Bugüne münhasır belki makul olabilir Başkanım ama bir sonraki raporları öncesinde böyle bir şey olacaksa...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çok öncesinde gelecek zaten, rapor taslağı olduğu zaman.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Bir başka bir şey daha, benim özellikle katkı yapmak istediğim husus...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onun için geçemedik konuya, önce geçseydik şimdiye bu çalışmayı bitirmiş, bu söylediklerinizin üzerine yeni, güzel şeyler eklemiş olacaktık.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Eğer yapılabiliyorsa böyle bir hibe, katkı ÇKS'ye kayıtlı olsun olmasın, TARSİM'i olsun olmasın, hiçbir şey fark etmez, belli bir rakam da olabilir -yani dekar başına belli bir rakam tabii ki- verilebilirse bayram öncesi çok faydalı olacağı kanaatindeyim. Uzun uzun da şimdi konuşacak, tartışacak değilim ama bu kadarla iktifa ediyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum, özellikle katılmış olmaktan büyük memnuniyet duyduğumu da Sinan Vekilime ifade ediyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyorum.

Nilgün Hanım, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle hafta sonu seyahatimizde emeği geçen herkese çok teşekkür ediyoruz. Tabii, bu ilk seyahatti, bazı eksiklikler, aksaklıklar olabilir, önemli olanın bunu hep beraber, hızlı bir şekilde çözebilmek olduğunu düşünüyorum.

Cüneyt Vekilimizin çıkarmış olduğu kalemlerin notları bende de var, belki duymamış, atlamış, ben de atlamış olabilirim ama ilave 3 tane daha benim söylemek istediğim var. Birincisi, çiftçilerimizin, dondan etkilenen çiftçilerimizin, aynı zamanda ekstra kredi limitlerinin artırımıyla ilgili talepleri var, bence bunun da olabileceğini düşünüyorum. Ayrıca, tarımsal desteklerin erkene alınmasıyla ilgili yine bir talepleri var. Yine, aynı şekilde, biliyorsunuz, bu ürünlerle ilgili ciddi anlamda... Gittiğimizde tarlalarda gördük, mesela, elma bahçesine gittiğimizde üzerinde elma vardı ama "Elma aslında yalancı elma." dediler. Bu, üstünde, atacak olan elmaydı. Dolayısıyla yapraklar yeşermiş çünkü bu yıl, evet, ürün gitti ama önümüzdeki seneyi kurtarmak adına, seneye hazırlık yapıyor çiftçilerimiz. Dolayısıyla, yapmış oldukları masraflar devam ediyor. Bunun şu ana kadar yani don olayı olana kadar olan masraflarının değil, bu ürünü almaya yönelik devam eden masraflarının da sürece tazmin noktasında dâhil edilmesi gerektiğini düşünüyorum, raporumuza da bunu eklersek...

Ben, Ali Kıratlı Vekilimizin söylediği her şeyin altına açıkçası imzama atarım, çok da doğru bir şekilde söyledi. Amacımız, evet, üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil ama söylemle eylem o kadar farklı ki gerçekten çok farklı. Biz de bunu hissettik orada. Efendim, Mersin'de çıktı bir kişi, Muhtarlar Derneği Başkanı, bir teşekkür etti diye kıyamet koptu. Yani, adamın yancılığı... Bir teşekkür etti ya. Onun dışındaki hiç kimseye ben Başkanın hiçbir şekilde müdahale ettiğini söylemedim. Ha, kaldı ki "Biz vekillere müdahale ediliyor." dendi. Biz vekiller zaten en son konuştuk. Yani öncesinde, oradaki konuşmacıların hiçbiri müdahaleyle ilgili bir şeyi de görmedi ki. Kaldı ki, hani, ben müdahale olduğunu da bazı noktalarda... Mersin'de biraz bir gerginlik oldu. Evet, madem üzüm yemek, bu kadar oldu, Belediye Başkanına ulaşılmadı vesaire ama oranın da aynı zamanda Komisyonunda olan vekilleri vardı. Yani bunun orada videoya çekilip, tepki gösterilip hemen basına servis edilmesinin vesairenin ben Komisyonun o samimiyetine aykırı olduğunu düşünüyorum. Madem bu kadar hassastı, bu kadar şeydi... Ben mesela Belediye Başkanı olsam, ilime Türkiye Büyük Millet Meclisinden Komisyon gelse, üstelik benim vekilim o Komisyonunda olsa ararım. Ya, siz böyle böyle bir şeye geliyorsunuz, bakın, biz de ilde çok güzel çalışmalar yaptık -çünkü orada tarımla ilgilenen Daire Başkanı yapmış olduğu çalışmaları da anlattı, ben gayet başarılı buldum yani yapmış oldukları çalışmaları- keşke kendi bu hassasiyette... Ya, yaptığını anlatmak olsun, davete bakmazsınız ya da vekilini arasaydı, vekili arasaydı "Biz geliyoruz, haberin var mı?" deseydi, bu hassasiyeti görseydik. Hani, bu, basın önünde sanki biz özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri davet etmiyormuşuz gibi... Bu Komisyon AK PARTİ'nin Komisyonu değil, bu Komisyon Türkiye Büyük Millet Meclisinin Komisyonu. Bu şekilde lanse edilmeseydik...

Gelelim, İlhami Bey'e, o bana, o şekilde bağırmasıyla beni susturacağını düşünüyor. Ben bunu "kadın-erkek" diye ayırmayı düşünmüyorum, bağırarak susturamaz ama ben onun bağırmasının sebebinin anladım çünkü niye biliyor musunuz? O göstermiş olduğu limonlar var ya, beraber yan yanaydık, orada biz de öyle zannettik hani, dondan dolayı. Dediler ki: "Vekilim, bunlar koltuk altı limonları." Hani, hasat bittikten sonra altında kalan, toplanmayan limonlar, kuruyan limonlar, ikimiz yan yana beraberdik, orada gerçeğini öğrendi ya, ben de gerçeği söyledim ya, o yüzdendi bağırması. O yüzden de söylemiş olduğu gerçek dışı şeyi -yalan demiyorum bak- bile bile gerçeğini bildiği şeyi burada doğru şekilde aksettirmede için kendisinin burada bağırma ihtiyacı duyduğunu düşünüyorum. Amacımız öyle, üzüm yemek, hepimizin öyle.

Ya, ben gerçekten hayretler içerisindeyim ama inşallah daha sonraki zaman içerisinde Komisyonumuzun asıl işlevine, doğru şeylere döneceğini düşünüyorum. Hepimiz çiftçiye düşünüyoruz. Burada bulunan tüm Komisyon üyelerinin bir şekilde tarımla ya da bir şekilde çiftçiyle alakası var. Hepimiz zaten özünde milletvekiliyiz, öyle olmasak bu Komisyonunda olmayız. Hepimiz bu Komisyonunda olabilmek için dilekçe verdik, ben de burada olabilmek için dilekçe verdim. Beni grubum, gitti, öyle, kafasına göre yazmadı, hepimiz bu konuyu önemsiyoruz. İleriye yönelik işte, söylüyoruz, belki ağustos ayında dolu göreceğiz yani iklim değişikliği var. Asıl benim en başından beri söylediğim, önemsedığım şey, bundan sonraki süreçlerde nasıl tedbirler alabileceğimize dair...

Ben teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, ben bir açıklama yapmakta fayda var diye düşünüyorum, çok kısa.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Değerli Vekilim, bakın ben sizin konuşmanızı...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Başkanım, ben konuşmamı çekiyorum, zaman sorunu var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Size söz vereceğim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bitiriyorum Hanımefendi, bitiriyorum, çok kısa, çok özür dilerim hakkınızı aldıysam.

Şimdi, ben, bakın ilk günden beri katkı vermek için mücadele veriyorum. Sayın Vekilim, belki burada ajitasyon yapmak gibi bir şey değil ama Sayın Başkanım ben seyahat öncesi bir şey ifade ettim. Dedim ki: "Başkanım, benim bir özel durumum var, belki geri dönebilirim." Ben o şartlarda dahi, babam yoğun bakımda yatarken... Aynı şekilde Ömer Fethi Gürer de... Çünkü biz bu Komisyona girdik. Bu Komisyonun bize yüklemiş olduğu sorumluluğu bildiğimden dolayı ve tamamen bütün yerlerde vardım ben. İlk Malatya'dan başladım ve son noktaya kadar. Hatta Karaman olayı gündeme geldi, yolda dedim "Başkanım, ben geleyim çünkü Karaman'ı görelim." Şimdi, burada kimseye bir şeyimiz...

Bizim derdimiz, bakınız, net söylüyorum; sesimizi yükseltmiş olabiliriz. Ya, ben bir şey anlatmaya çalışıyorum burada, bir tablo ortaya koymaya çalışıyorum. Amaç, bütün çiftçilerimizi kucaklayacak bir yelpazeyi çözmeye çalışıyoruz, fikirleri paylaşıyoruz ve derdimiz hem ihracatçı hem ilaç bayi hem çiftçi hem esnaf çünkü çiftçide para yoksa hiç kimsede para yok ve bu sektörde... En önemlisi bir de gıda güvenliğimiz ve gıda güvenliği sağlamak için vatandaşların derdlerini nasıl çözeriz diye kendimizi yırtarken oradan olmayacak şeyler.

Değerli arkadaşlar, ben Karaman Milletvekilimize burada teşekkür ettim. Neden? Hassasiyetinden, ince düşüncesinden dolayı. Bizim buradaki derdimiz tamamen çiftçi ama şimdi "senden benden, ondan bundan" dersek biz sonuca gidemeyiz. Bizim...

Az önce Sayın Başkanım paylaştı ve dedim ki: Sayın Başkanım, bunları da eklersek -atlanmış- ve oraya içerisine katkı koyduk. Ne dedik? İşte, çiftçilerin destek ödemelerinin erken ödemeye alınması, sulamayla ilgili talepler vardı, artı IPARD ve kırsal kalkınma destekleri vardı. Bitiriyorum. Yani biz bunları ortaya koyuyoruz. İktidarın elini daha çok güçlendiriyoruz aslında. İktidara diyoruz ki: "Kardeşim, bak, bunları atlamışsınız, bunları da kucaklarsanız siyasi meyveyi siz toplayacaksınız." Bunu yapacak olan iktidar, ben değilim ki, muhalefet vekilleri değil ki veya muhalefet vermeyecek bu parayı. Burada sonuç iyi olursa, çiftçi ve toplum mutlu olursa bundan bütün meyveyi yiyecek olan iktidar partisi.

Teşekkür ediyorum ve o konuda da hassasiyetiniz için kusura kalmayın.

Bak, ne kadar güzel, ben sizi kesmedim, siz de kesmediniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Nejla Hanım, buyurun.

MEVLÜT KURT (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, benim süremi de Nejla Hanım'ın süresine eklerseniz sevinirim, ben konuşmayacağım çünkü.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkür ediyorum. Çok nazıksınız.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) - Nejla Hanım, benden sonra alsanız daha iyi olur.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sebep?

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) - Niye, biliyor musunuz? Demin sorduğunuz sorunun cevabını vereceğim de... Çok kısa bir özet yapacağım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Aranızda anlaşın.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Aslında ben zaten notlarımı aldım, şimdi konuşmayacağım.

Önce kendimi tanıtayım, ben DEM PARTİ Ağrı Milletvekili, Tarım Komisyonu üyesiyim, aynı zamanda ziraat mühendisiyim.

Şimdi, ben niye başta söz almak istemedim? Çünkü -hepinizin öncelikle emeklerine sağlık, dört gün sahada çalıştınız- her birinizin gözlemleri çok kıymetli, içinde bulunmadığım için, emeğinize de saygı duyduğum için öncelikle herkesin gözlemlerini dinlemek istedim, o yüzden orada öyle bir çıkışım oldu.

Ben notlarımı aldım, zaman sorunu olduğu için uzatmayacağım. Başkan da biraz bu konuda tedirgin şu an.

Sadece bir konuda Sayın Vekilimize katılıyorum. Gerçekten ciddi anlamda bir iklim değişikliği var. "Gelecekte bizi ne bekliyor?"un bir mesajıydı aslında bu yaşanan donlar. Dolayısıyla şöyle bir şey var: Özellikle TARSİM konusunda şu sigorta kapsam tarihlerinin güncellenmesi, revize edilmesi çok önemli. Şöyle bir örnek vereyim: Ağrı'da mesela mayıs sonlarında ancak ekim yapılabilirdi eskiden, şimdi mart ayında ekim yapılabilir. Dolayısıyla ilkbahar son donları ile sonbahar ilk donlarının tarihleri tamamen değişti.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Mevsimler kaydı.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Aynen öyle.

Bu, ciddi felaketler yaşandığında her şeyin kapsam dışı olacağı anlamına geliyor. Bunların revize edilmesi çok önemli.

Çok uzatmayayım ben.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için, sağ olun.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çok teşekkür ediyoruz Nejla Hanım.

Ufuk Bey, buyurun.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Aslında niye onu söyledim, biliyor musunuz? Şundan dolayı: Hani, biz birkaç gün gittik, siz gezide yoktunuz ama - kısaca- ne oldu biliyor musunuz? Kısaca; herkes TARSİM'den şikâyetçi, birincisi bu yani işleyişi, seçimi vesaire.

Çok ciddi bir don olmuş. Ben o kadar heyecanlanmadım, onun sebebi de: Hep olacak, bundan sonra da olacak. Ama gönlüm şunu isterdi ki bir dahaki sefere olacak dona şimdiden hazırlığımız olsun, böyle, adım adım ne yapacağımızı bilelim derhâl şu şu şu önlemler alınacak diye ikinci günden itibaren. Tıpkı deprem gibi, tıpkı volkan gibi, tıpkı su baskını gibi olacak bunlar, dünyada biz olduğumuz müddetçe, iklim kaymaları tarih boyunca oldu, yine olacak. Belki o kaymalardan bir tanesini daha yaşıyoruz. Bana göre buradaki en önemli şeylerden bir tanesi, hakikaten çok büyük zarar görmüşler, en acı olanı da belki bir dahaki sene de aynı etkinin devam edecek olması çoğunluk yerde. Yani ağaçlar o derece zarar görmüş ki bir dahaki yıl da, belki ondan sonraki yıl da aynı etkiyi görecek. Orada hani Cumhuriyet Halk Partisi rozetleri olan arkadaşlar vardı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Adıyaman.

İBRAHİM UFUK KAYNAK (Ordu) - Ceviz bahçelerinin olduğu yerde. Ama orada ben böyle genelde resmin bazen dışına çıkıyorum, orada kim varsa bir iki sohbet ediyorum bakalım ne diyor diye. Aslında tabii ki insanların temel düşündüğü şu: "Ben bir zarar ettim, bu zararım hemen karşılansın." Aslında bütün devletler de bunu isterler, benim halkım, insanım zarar gördüğünde ben hemen karşılayabilirim. Bu da genelde imkânlar nispetinde olur çünkü bazen şeyleri yoktan var edemiyorsun ama mümkün olan en iyisi. Şunu gördüm oralarda: Gittiğimiz her şehirde hemen hemen hakikaten arkadaşlar organize olmuşlar, incelemişler, çeşitli şeyler yapmışlar. Gerçi arkadaşlarımız hani biraz geciktirmizi de söylediler, doğru da olabilir ama ben ilk günden itibaren harekete geçildiğini bilenlerdenim yani ben kendi şahsım adına da söyleyeyim hemen, fındıkçı olduğumuz için Ordu'da. Bakmayın, öyle bahçem falan da yok ha, sadece fındık, fındık yani bizim bölgenin geçimi bütün fındık; yüzde 90 fındık, yüzde 10 arı. Biraz evvel Sayın Vekilim de çok güzel belirtti, "ar" dedi. O arı ve bal konusunda da eğer o etki devam ederse o ikinci sırada o benim şehrimi de etkileyecek. Buradaki en önemli şeylerden biri de -şunu gördüm- yükseklik her şeyi belirliyor. Mesela bizim şehrimizde - Karadeniz'de- yükselti eğer 250 metreye kadarsa hiçbir zarar yok, 250 ile 500 arasında çok hafif zarar var, 500 ile 900 arasında yarı yarıya zararımız var, 900'den sonra hep gitti. Ama işte bu gittiğimiz yerin -dün Karaman'dı, örnek veriyorum- 1 kilometre tam deniz yüzeyinden yüksekliği, ister istemez orada böyle bir don olunca etkisi de çok fazla oluyor. Dediğim gibi, aslında her şeyin temeli şu: Devletimizin güçlü olabilmesi için aslında herkes bu sigortayı yaptıracak öyle veya böyle, ya TARSİM'i bir şekilde yoluna koymak zorundayız. Herkes de bu sigortayı yaptıracak, haklı ile haksız arasında bir fark olması lazım, ödeyen ile ödemeyen

arasında bir fark olması lazım. Bunu demekle, diğerleri almasın anlamında söylemiyorum. Bana göre, herkesin zararı karşılsın tabii ki ama yapanların da hakkı yenmesin çünkü onlar zamanında eğer ödüyorlarsa. Ama bana göre hepsinin temelinde, dediğim gibi, Japonya'ya sadece bir hafta ambargo uygulansın, ada ülkesi olduğu için hiçbir meyve ve sebze alamaz. Bizim ne kadar kaybımız olursa olsun biz yine üretebiliriz çok değişik meyveleri ve sebzeleri. Yani çok değerli bir coğrafyanın içerisindeyiz hakikaten. Bana göre, dediğim gibi, inşallah çok daha iyisi olacak. Ben umutluyum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyorum İbrahim Abi.

V.- KARARLAR

1.- Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşmelerin basına kapalı yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Eğer başka söz alanımız yoksa ben toplantımızın bu aşamasında taslak raporumuzun üzerinde hızlıca önerileri de alarak tamamlamak için toplantımızın basın mensuplarına kapalı yapılmasını öneriyorum. Oylarınıza sunuyorum bunu: Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Basın mensuplarımızı, sadece basın mensuplarımızı... Diğer arkadaşlarımız kalabilir. İnşallah toparladıktan sonra... Teşekkür ediyorum. Basın mensubu arkadaşlarımızı rica edeceğiz.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A) Görüşmeler (Devam)

2.- Komisyon Başkanlığınca hazırlanan taslak rapora ilişkin görüşme

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Şimdi, bir nevi, Komisyonun raporu mu sunulacak?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ben bir taslak hazırladım, rapor değil. Burada yani kısa dönemde, hani bu Bakanlığımızın belki acil alması gereken önlem... Raporumuz için daha geniş çalışma devam edecek.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Biz öneri ve görüşlerimizi...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, şimdi, o ilerleyen zamanda devam edecek. Bu, bir ön...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Acil, sahada gördüğümüz ön ödemelerle ilgili genel...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, ben okuyayım, sizler isterseniz not alın, sonra ekleyin ya da yeri geldiği zaman da...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Alabilseydik birer tane, bize de verselerdi.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hızlıca çoğaltalım çıktıkları, ben de okuyayım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İyi olur Başkanım, önümüzden takip edersek.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 4 sayfalık bir rapor, "Giriş" kısmını okuyorum, genel konuyu anlatıyorum:

"İnceleme ve Tespitler

Öncelikli Tespitler:

1) Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı il ve ilçe müdürlükleri, valiliklerin koordinasyonunda zirai don olayının hemen ardından hasar tespit çalışmalarına ivedilikle başlamış, üreticilerin bilgilendirilmesi ve gelecek üretim dönemi için gerekli rehabilitasyon çalışmalarının planlanması yönünde adımlar atmıştır. Ayrıca Tarım ve Orman Bakanı ve Bakan Yardımcılarının bizzat saha çalışmaları yaparak üreticilerle birlikte hasar tespit süreçlerini yakından takip etmesi ve yürütmesi üreticiler nezdinde önemli bir karşılık bulmuştur. Bu durum üreticilerin sorunlarının en üst mevkinden ciddiyetle ele alındığının, takip edildiğinin ve çözüm odaklı bir yaklaşım sergilendiğinin bilincinde olmalarını sağlamıştır. Sahadaki bu doğrudan temas, üreticilerin devlete olan güvenini pekiştirmiş ve moral motivasyonunu arttırmıştır.

2) Öncelikle genç yaşta olan ve henüz tam verim çağına yeni adım atmış meyve bahçelerinde zararın etkilerinin iki ila üç yıla yayılan bir gelir kaybına yol açacağı öngörülmektedir. Bazı üreticilerimizin mevcut üretim sezonunun yanı sıra müteakip sezonlarda da ürün alamama riskiyle karşı karşıya olduğu tahmin edilmektedir.

3) Zirai don olayı salt meteorolojik bir afet olmanın ötesinde tarım sektörünü ve bu sektöre entegre tüm iktisadi ve sosyal alt sistemleri derinden sarsan çok boyutlu bir kriz niteliği arz etmektedir.

4) Üreticilerimizin önemli bir kısmının TARSİM sistem ve işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı; poliçe kapsamı, teminatlar, hasar ihbar süreçleri ve eksper raporlarına ilişkin farkındalık düzeyinin arzu edilen seviyenin altında kaldığı müşahade edilmiştir.

Bölgesel Gözlemler:

1) Zirai don hadisesi sırasında hava sıcaklıklarının bazı illerde eksi 14 derece gibi ekstrem seviyelere kadar düşmesi pek çok tarla bitkisi ve meyve türünde ciddi ve yaygın zararlara sebebiyet vermiştir."

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Başkanım, süreyi on iki, on sekiz saat sürekli olarak...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam, yazılabilir, süre kısmı buraya eklenebilir; arkadaşlar not alırsa bu şeydeki görüşler olduğu...

Var mı not alan arkadaşlarımız? Ben şimdi not alamayabilirim. Ne dediler? On dört, on beş saat, on sekiz saat...

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - On iki ile on beş saat arasında...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - On iki ile on beş saat...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "2) Üreticilerimiz tarla bitkileri ilk ekiminde kayıplarını telafi etmek amacıyla ikinci bir ekim yapma yoluna gitmiş olsalar da tarımsal girdi maliyetlerinde gübre, ilaç, tohum ve benzeri süregelen artışlar nedeniyle önemli ekonomik darboğazlarla karşı karşıya kalmışlardır.

3) Zirai don olayının hemen akabinde Tarım ve Orman Bakanlığı il ve ilçe müdürlükleri aracılığıyla çiftçilere yönelik teknik personel desteği hızlı bir şekilde sağlanmış, üreticilerin doğru tarımsal uygulamalar konusunda bilgilendirilmesi ve yeni sezona hazırlık çalışmaları kapsamında çeşitli eğitim programları düzenlenmiştir.

4) Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından yapılan erken uyarıların SMS mesajları ve sosyal medya platformları aracılığıyla üreticilere zamanında ulaştırıldığı ve bu sayede bazı üreticilerin don öncesinde kısmi de olsa tedbir alabildiği anlaşılmıştır.

5) TARSİM uygulamalarının, özellikle hasar tespit ve eksper süreçlerinin işleyişi konusunda üreticiler nezdinde tam olarak anlaşılmadığı ve yer yer güven sorunların yaşandığı ifade edilmiştir. Devlet desteğine rağmen poliçe tutarlarının yüksek olması ve bu durumun sigortalılık oranlarını etkilemesi de önemli bir husus olarak dile getirilmektedir. Bu bağlamda eksper raporlarının şeffaflığı, tutarlılığı ve hasar tespit süreçlerinin daha anlaşılır hâle getirilmesi yönünde beklentiler bulunmaktadır.

Kurum Görüşleri ve Çiftçi Talepleri:

1) Çiftçilerimiz, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan mevcut kredi borçlarının faizsiz olarak ertelenmesini, zirai don olayı nedeniyle alamadıkları ürün destekleme ödemelerinin ivedilikle yapılmasını ve yeni üretim sezonuna hazırlanabilmesi için uygun koşullu finansman ve teşvik imkânlarının sağlanmasını talep etmektedirler. Özellikle Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı üreticilerin zirai don olayının yaşandığı tarihe kadar yapmış oldukları belgelenmiş tarımsal harcamalarının tespit edilen hasar oranları dikkate alınarak karşılanması en öncelikli talepler arasındadır.

2) Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kaydı bulunmayan ancak fiilen tarımsal üretim faaliyetini..."

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Burada ÇKS kaydı olmayanların da...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Onları da yazalım Başkanım; aslında, siz okuyorsunuz diye biz sustuk.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - ÇKS kaydı...

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Orada yazıyor.

AYHAN BARUT (Adana) - TARSİM'sizleri de yazmalı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Azıcık bir sabır...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ama şeyi Başkanım...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ağabey, bir saniye...

Okuyayım 2'yi.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Farklı maddelerde var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "2) Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kaydı bulunmayan ancak fiilen tarımsal üretim faaliyetini sürdüren çiftçilerimizin de mağduriyetlerinin giderilmesi ve destekleme sistemine dâhil edilebilmeleri amacıyla zirai don olayının münhasır geçici bir kayıt ve entegrasyon modelinin ivedilikle geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bunlar henüz daha çiftçilerin talepleri kısmındayız. Devlet destekli tarım sigortası sistemi olan TARSİM'in üreticilerin temel üretim giderlerini karşılayacak zorunlu bir temel güvence katmanı ve bununla birlikte isteğe bağlı daha kapsamlı teminatlar sunacak şekilde yeniden yapılandırılması, ürün bazlı teminat sistemlerinin geliştirilmesi ve hasar ödemelerinin hızlandırılması yönünde ortak bir beklenti olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda, zorunlu temel güvence katmanının primlerinin üreticilerin karşılayabileceği düzeyde olması ve olası afetlerde asgari üretim maliyetlerinin bu havuzdan karşılanması gerektiği ifade edilmiştir. Tarımsal üretim alanlarındaki elektrik trafolarının yetersiz olduğu ve güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir." Buraya suyla ve az önce aldığımız notları da ilave ederiz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Başkanım, hani o, TARSİM'de şey diyorlar ya "Yok, don, dolu diye ayırım olmasın; tek..." O anlam oluyor mu o yazdığımızdan yani tek...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şimdi ona da geleceğim, ona da geleceğim. Bu belki ilerleyen zamanda bizim yapacağımız bir çalışma.

"3) Değerlendirme ve öneriler..." Burası Komisyonun belki daha çok katkı vereceği... Şurada tespitler kısmında da atladığımız birkaç konu var; bu, sulama ödemeleriyle ilgili bir yüzde 50 indirim meselesi vardı. İşte, KGF kredileri...

AYHAN BARUT (Adana) - Yazdık zaten onları.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, onları ben ekleyeceğim oraya.

"3) Değerlendirme ve öneriler:

Komisyonumuzca yapılan saha incelemeleri, paydaşlarla gerçekleştirilen istişareler ve toplanan veriler ışığında zirai don olayının olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesi ve gelecekte benzer durumların yaşanmaması adına aşağıdaki acil, orta ve uzun vadeli öneriler geliştirilmiştir." Bu kısımda sadece acil önerileri ben bu kapsama alacağım, diğerlerini ilerleyen zamanda yapacağız çünkü bu toplantımızın amacını aşıyor. Ona ilişkin de notlar var, bilgilendireceğim onları da ayrıca.

Acil müdahale önerileri; bugün bizim burada konuştuğumuz ve Komisyon olarak önereceğimiz önerileri not aldım.

"1) Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı..."

AYHAN BARUT (Adana) - Zirai ilaççılara da değinelim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Değineceğiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - KGF'yle ilgili...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onu yazacağım, not ettim onu da.

"1) Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilerin zirai don olayının meydana geldiği tarihe kadar yapmış oldukları ve resmî tespitlerde belgelenen tarımsal üretim harcamalarının tespit edilen hasar oranları nispetinde ivedilikle karşılanması değerlendirilebilir diyoruz.

2) 2025 yılı zirai don olayında TARSİM poliçesi bulunan üreticilerin hak ettikleri hasar tazminatlarının ödemelerinin herhangi bir gecikmeye mahal vermeksizin TARSİM aracılığıyla süratle yapılması ve ödeme takvimi ile süreçler hakkında kamuoyunun şeffaf bir şekilde bilgilendirilmesi önem arz etmektedir.

3) Zirai don olayından etkilenen üreticilerin Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri nezdindeki mevcut tarımsal kredi borçlarının faizsiz olarak ertelenmesi büyük önem taşımaktadır. Benzer şekilde, özel bankalar nezdindeki tarımsal kredi borçlarının da bu kapsama dâhil edilmesi, yeniden düzenlenerek uygun koşullarda ertelenmesi ve mümkün olması

durumunda Ziraat Bankasına devredilerek tek bir çatı altında toplanması üreticilerin mali yükünü hafifletecek ve üretimlerini sürdürebilmeleri için kritik bir adım olacaktır.

4) Zirai don hasar ödemelerinin olaydan önceki dönemde yapılan tarımsal harcamalar dikkate alınarak yapılması planlanmakla birlikte çiftçilerin özellikle hasar gören ağaçlarının bakımı ve gelecek üretim sezonuna hazırlık sürecinde de önemli işletme giderleriyle karşı karşıya kalacağı öngörülmektedir. Bu doğrultuda, üreticilerin bu ek maliyetleri karşılayabilmeleri ve üretim sürekliliğini sağlayabilmeleri için uygun koşullu işletme kredisi imkânlarının ivedilikle sunulması önerilmektedir.

5) ÇKS kaydı bulunmayan ancak zirai dondan zarar gören ve fiilen üretim yapan çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla zirai don olayına özel geçici bir entegre kayıt sistemi oluşturularak bu üreticilerin de hakkaniyet ölçüsünde desteklerden yararlanmasının temin edilmesi yararlı olacaktır.

6) Zirai dondan olumsuz etkilenen ve bu nedenle borçlarını ödemekte zorlanan, kredi veya destek imkânlarından faydalanamayan çiftçilerimiz ve tarım işletmelerimiz için kapsamlı bir düzenleme hayata geçirilmesi önerilmektedir. Bu düzenlemeyle, zirai don olayı nedeniyle oluşan ve ödenememiş borçlardan kaynaklanan negatif sicil kayıtlarının silinmesi veya dondurulması, sicil affından faydalanan çiftçilere ve işletmelere hasar tespiti yapılan zarar oranları dikkate alınarak faizsiz veya düşük faizli yapılandırılmış geri ödeme planları sunulması tavsiye edilmektedir. Ayrıca, bu planlara uyum sağlayanlara yeni ekim dönemleri için acil ihtiyaç duydukları tohum, gübre ve diğer tarımsal girdileri temin edebilmeleri amacıyla uygun koşullarda yeni finansman kaynaklarına erişim imkânı sağlanması büyük fayda sağlayacaktır. Bu adımlar çiftçilerimizin üretimden kopmasını kesinlikle engelleyecek ve tarımsal faaliyetin sürdürülebilirliğine önemli katkı sağlayacaktır.

7) Zirai don olayından etkilenen tarımsal ürünlerin ihracatını yapanlara, dâhilde işleme rejimi kapsamında gerekirse yeni veya ek izinler verilmesi ve bu işletmelerin ürün tedarikinde yaşayabileceği olası sıkıntılar göz önünde bulundurularak söz konusu ürünler için ithalat kotası tahsis edilmesi, DİR izin süreçlerinde esneklik sağlanması ve işletme kotalarının geçici olarak artırılması gibi düzenlemelerin hayata geçirilmesi.

8) Meteorolojik erken uyarı sistemlerinin teknolojik altyapısının güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması, özellikle küçük ölçekli çiftçiler başta olmak üzere tüm üreticilere don, dolu, sel gibi afet risklerine dair bilgilerin SMS mobil uygulamalar, yerel medya ve sosyal medya kanallarıyla zamanında ve etkin bir şekilde ulaştırılmasının sağlanması.

9) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) ve KKYDP gibi hibe programlarından hibe almaya hak kazanan ve sözleşmesi devam eden projeler için en az on iki ila yirmi dört ay süre uzatımı verilmesi.”

AYHAN BARUT (Adana) - IPARD'ı da ekleyelim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - TKDK IPARD zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - IPARD ayrı, tarımsal destek ayrı. IPARD, Avrupa Birliği destek komisyonu.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Elbette ağabey. Bak, IPARD'ın Türkiye'deki uygulaması kırsal kalkınmayı desteklemez, Tarım Bakanlığının yaptığı da KKYDP'dir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ama ikisinin hibesi ayrı ayrı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Elbette zaten ayrı ayrı.

“10) Sisteme örtüleme, ısıtma sistemleri ve don pervaneleri gibi ekipmanlara yönelik kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programıyla yüzde 75 hibe oranının acilen yürürlüğe konulması.

11) Tarımsal faaliyet gösterilen bölgelerin elektrik altyapısının trafo kapasitesinin güçlendirilmesi, don anında yaşanan arızaların önüne geçilmesi göz önünde bulundurulmalıdır.”

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Buraya 12 numara olarak sulama birliklerinin...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunları not alacağım şimdi, Komisyon bana yetki verirse onları ekledikten sonra toparlayıp göndereceğim.

“Yukarıda sıralanan tespit ve öneriler Türkiye Büyük Millet Meclisi Zirai Don Olayını Araştırma Komisyonunun gerçekleştirdiği kapsamlı saha çalışmaları, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının elde edilen resmî veriler ve zirai dondan etkilenen üreticilerimiz başta olmak üzere tüm paydaşlardan alınan görüş ve katkılar doğrultusunda titizlikle hazırlanmıştır. Komisyonumuz işbu raporda belirtilen hususlar çerçevesinde ilgili tüm bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin tam bir eş güdüm ve iş birliği içerisinde hareket etmesini ve raporda yer alan önerilerin hayata geçirilmesi için gerekli yasal ve idari düzenlemelerin ivedilikle gerçekleştirilmesini arzu etmektedir.” diyoruz.

Son olarak da “Komisyonumuz işbu ön raporunda ivedilikle ele alınması gereken hususları ve ilk aşamada tespitlerini sunmaktadır. Saha çalışmaları esnasında edinilen değerli geri bildirimler ve yürütülen detaylı analizler doğrultusunda orta ve uzun vadeli çözüm önerilerini içeren kapsamlı nihai raporumuzun hazırlık süreci devam etmekte olup tamamlanmasını müteakip yüce Meclisin takdirine sunulacaktır.” Bu kısma daha şeyimiz var. Sadece burada bahsedeceğimiz birkaç konu var, ben de az önce not ettim, onların üzerinde hızlıca duralım.

KGF, su indirimi, ilaç sektörü, kredi limitlerinin artırılması -bahsetmiştik bundan ama- demiştik.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çiftçiye de KGF'yi...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Not ettim onu da.

Tarımsal desteklerin erkene alınmasından bahsetmişiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım, ihracatçıların Eximbanktan aldıkları krediyle ilgili...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, o vardı, hatırladım ben de.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Afet fonu kurularak yerli ihracat ve ithalat...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onu uzun vadede ağabey, daha çok...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tarım işçilerini kamuda toplum yararı projesi kapsamında gibi, buna da mahsus böyle bir değerlendirmeyle...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şimdi, uzun vadeyle ilgili de...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben söz alayım, onu söyleyeyim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bu tarım işçileri, geçici işçiler, mevsimlik işçilerle ilgili de bir önermede bulunalım: Toplum yararı projesi... Ben karşıyım bu proje işlerine ama bu dönem mağduriyet yoğun olduğu için kamuda bunların bölgelerinde kalmalarını sağlayacak bir yöntem geliştirelim. Çünkü bu soğuk hava deposunda çalışanın ortada kalması filan gene hadi patron tarafından yürütülür ama yalnızca işçilik yapıp da geçimini sağlayan aileler var, bu durum da ailelerin göçüne neden olacak. Kırsaldan göçü önlemek için de bunları o bölgede tutacak bazı çalışmalar gerekir.

Şimdi, biraz evvel de arkadaşlarla istişarede söyledik, Sayın Vekilim de söyledi; Komisyon olarak bu bize bir gün önce gelse biz kendi aramızda bir değerlendirme yapardık. Mesela "Öncelikli Tespitler" bölümünde söylenenlerin bazısını biz kendi alanında görmedik. Onun için, orayı bir bütünsellik içinde değerlendirsek yanlış olur. Neden? Bazı bölgelerde hâlâ hasar tespiti yapılmayan yerler var, hasar tespiti yapılmadığı gibi Bakanlık tarafından gönderilen genelge doğrultusunda bahçelerin dışında, tarla ürünlerinde ortaya çıkan zararların tespiti yapılmadı. Tarla bitkileri kapsam dışı tutulduğu için bazı bölgelerde tarla bitkileriyle ilgili saptama da yapılmadı. Biz bunları kabul etmediğimiz için -burada her sorun sanki belirlenmiş gibi görülüyor- ona katılmıyoruz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Neye katılmıyorsun ağabey, anlamadım?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şimdi, Bakanlığın ivedilikle bölgede acil çalışma yürüttüğü noktasında; gittiğiniz zaman daha hasar tespiti yapılmayan yerler vardı, bu kadar ivedi yürütülmedi işler.

AYHAN BARUT (Adana) - Yani burada bitmiş gibi gösteriliyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "İvedilik" deyince hemen belirlendi, yapıldı, sorunlar çözüldü anlamında... "Öncelikli Tespitler" kısmındaki bazı değerlendirmelere katılmıyoruz. Ayrıca, ilçe müdürlükleri, il müdürlükleri hızlı şekilde teknik destek sağlamış falan... Zaten yeterli kadro da yok. Bakın, bazı şeyleri...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hepsini izledik ya beraber Ömer ağabey.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir şey söyleyeyim, oraya gelenle değil gelmeyenle ilgili söylüyorum. Örneğin, tarım ilçe müdürlüğünün zaten her bahçeye veyahut da geniş alanlara gidecek ekibi yok; belli yerlere gidildi.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İşte, bilgilendirme, genel bilgilendirme toplantıları.... Her bahçeyi nasıl gezer? Her bahçede diyelim ki bin parsel var yani tarım ilçede...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kabul ederek şunu söylüyorum: Burada genelleme yapılarak tanımlamada "Her şey çok iyiydi, çok başarılıydı, çok iyi çalıştılar." mantığında değerlendiriliyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ya, orada kullandığımız, sahada çalışan, fedakârca çalışan iki üç müdüre bir gönderme yaptık yani hepsi bu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, şöyle yazabiliriz: "Bölgede ilgili devlet kuruluşları ve kurumlarında görev alanların süreç içinde oradaki çalışmaları bizzat yürüttükleri müşahade edilmiştir."

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Öyle dedik zaten, biz de onu söyledik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ama "İvedilikle gitmiş, çok başarılı olmuş." gibi tanımlar ortak kullanım dilimiz değil.

Bir de şurada bir şey daha söyleyeyim: Eğitim programlarının bir iki yerde düzenlenmiş olması... Tümünde bir eğitim programı falan düzenlenmedi.

İkincisi, erken uyarıyla ilgili de çok öncelikli çalışma yapan sınırlı.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Hepsi SMS atmış ama hepsi söyledi. İlk geldiği andan itibaren...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O kime gidiyor biliyor musunuz? Bir örnekleme de hep yapıyorum kendi yaşadığımla ilgili. Bizde bir arazi var -3 dönümde- bununla ilgili sordum "Burası ne olacak?" diye. Bana dediler ki: "Üzerinde 100 tane elma, 20 tane omca, sıfır tarla..."

Şimdi, attığınız o bildirim... Telefonu kullanan çiftçi var, kullanamayan çiftçi var. Bir de telefona bakana gitmiştir. Genelleme yaparsak yanlış olur.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani postayla mı gönderecektik ya da tek tek eve mi gönderecektik? Böyle zamanlarda genel medya kullanılır, yerel televizyonlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bak, bir de şöyle bir şey söyleyeyim, oradan şuna gidebiliriz: Bununla ilgili olay iki ay önceden belli. Meteoroloji iki ay önceden don olacağını da dolu olacağını da biliyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yok canım, öyle değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biliyor.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yok ağabey ya! Ya gözünüzü seveyim, iki ay önce olur mu ya!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Senin ilin hangisi?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Burdur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Burdur'la ilgili gir meteorolojiye, bir ay sonra ne olacak sana haber veriyor.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Veriyor ama "tahminî" diyor zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O don da tahminî, donun o kadar etkili olacağı da tahminî.

Şunun için söylüyorum: Bildirimde bulunulmuş ama onunla ilgili ne yapılacağı konusundaki çözümü de çiftçi kendi kafasına göre yapmak zorunda kalmış. Şunu söyleyelim: Bu olaylarla ilgili etki yaratan ve çözüme yönelik olanların KDV'si yüzde 17. Mesela, onu yazalım, düşürsünler. Donsavar var ya, donsavarın KDV'si...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunları daha çok çalışacağız, bunlar acil olanlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yani bu 2 maddeye benim itirazım var. Yani her şey yapılmış da sorunlar çözülmüş de...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Daha sonra tekrar yapacağız bunu. Biz şunu demeye çalışıyoruz: Bakanlığa...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Benim o 2 maddeye itirazım var.

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, kısaca söz talebim var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

AYHAN BARUT (Adana) - Başkanım, ufak tefek eksiklikleri beraber tespit ettik; bunların olması dışında yani bunlar olacaktır, suyu, zirai ilaçtı, seneye alınacak tedbirlerdi; coğrafi işaretli bitkiler var, don kapsamına girmeyen.... Bunlar ilave olduktan sonra teknik anlamda bu sıkıntı olmaz, bu konunun üzerine daha çok değineceğiz. Yalnız, ben de Ömer ağabeyin söylediği gibi, ilk giriş bölümünde mesela "Tarım Bakanlığı ve ilgili bürokratlar, il, ilçe müdürlükleri hızlı olay yerine intikal ettiler, şunu tamamladılar, bunu tamamladılar." deyip böyle bir methiye... Yani bitirsinler, önce görevleri o, bitmiş değil. Örneğin, tarla ürünlerinde don hasar tespiti yapılmamış yani rapor...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 2 ilde "Geldi." dediler bize.

AYHAN BARUT (Adana) - Bakın, biz kimsenin emeğine bir şey demiyoruz, emekleri tabii ki inkâr edilmesin, onları demiyoruz. Ama burada girişte söylüyorsunuz, "İşte, gitti, bu kadar tespit oldu, bu oldu, bu oldu." Ondan sonra altına sorunları döküyoruz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Öyle ama yani.

AYHAN BARUT (Adana) - Ya, sonuçta güzel bir şey çıktığı zaman çözmüşlerse zaten hepimiz teşekkür ederiz.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - "Çözmüş." demiyorlar.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "Çözmüş." demiyor.

AYHAN BARUT (Adana) - Öyle diyor, öyle diyor, biraz abartı ve bir şey var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bir daha okuyayım.

AYHAN BARUT (Adana) - Yani rapor ile bu birbiriyle bütünleşsin, derdimiz bu, çok övgü değil de...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Yapılmayanları öneriyoruz zaten.

AYHAN BARUT (Adana) - Yani Sayın Bakanım...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Bakan, Meclis Araştırması Komisyonu niye kuruldu?

AYHAN BARUT (Adana) - Ya, don tespiti yapıldı mı tarla ürünlerine? Yok. Şu anda TARSİM'in bile 21 milyar zarar tespit ettiği yerde 1 milyarı ödenmiş, 20 milyarı henüz ödenmemiş, hâlâ bekliyor. Yani bunu burada bitmiş gibi, her şey...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sorun yoksa niye Komisyon kurduk?

AYHAN BARUT (Adana) - Bir dakika ağabey...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Hayır hayır, benim söylediğim şu...

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Bakanım, onlar tespit etti, bu iş çözüldüyse biz niye gidiyoruz yani?

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Benim söylediğim şu, çözülmüş gibi değil, sadece bundan o anlaşılmıyor diyorum.

AYHAN BARUT (Adana) - Orayı, o dili biraz değiştirelim, yine kullanın ama...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tamam, ben bu maddeyi tekrar rehabilite edeceğim.

AYHAN BARUT (Adana) - Benim söyleyeceğim bu, gerisi emeğine sağlık, ufak tefek eksiklikler var, hepimiz söyledik, o eksiklikler de giderildiği zaman...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Birkaç tane eksiklik kalmış, onları ben şey yapacağım.

AYHAN BARUT (Adana) - Hepimizin ortak gördüğü eksiklikler bunlar, coğrafi işaretli ürünler olsun, zirai ilaççılar olsun, efendime söyleyeyim, sulamayla ilgili olsun, sulama birlikleriyle ilgili olsun, önümüzdeki yıllarda alınacak tedbirler... Hele en önemlisi, aslında Abdullah Doğru söyledi orada, bizim gezdiğimiz yerlerde önümüzdeki seneki tedbirlerle ilgili herkesin bir düşüncesi vardır, belki orada üniversitelerden, bilim kuruluşlarından gelenlerden daha çok önümüzdeki sene için görüş alınabilir. Bir de tecrübesi olan çiftçiler de ne öneriyor? Önümüzdeki seneye ilgili önerileri eksik yaptık bu bölümde yani hepimizin ortak şeyi, orayı biraz daha açmamız lazım, yönlendirmemiz lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tabii, bunu şöyle yapacağız: "Orta ve Uzun Vadeli Yapısal Önlemler" diye bir başlığımız da var yine bu programda edindiğimiz ama Komisyonun ilerleyen çalışmalarını biraz daha şekillendirecek olan. Bunları da burada yazdım ama bu toplantımızın, hani dar, biz "Bunu Bakanlığa da bir öneri olarak gönderelim." dediğimiz için hani "Ya, her şeyi de yazmışsınız." deyip en önemli şeyleri atmış olmayalım diye yazmadım. Şimdi, biraz...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Başkanım, 2 tane önerim var kısa.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunları tartışacağız.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Yok yok...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Buyurun.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Yani birincisi, esasında -Ömer Vekilimiz de değindi- başka yerde de hemen hemen bütün illerde şu veya bu şekilde dile getirildi ama raporda sanki yer almıyor. Şimdi, mevsimlik tarım işçilerinin... Ki sadece Malatya'da bize söylendi, ben kendim de daha önce gitmişim, şahit olmuştum, 30 ile 40 bin civarında kayısı, mevsimlik tarım işçisi geliyor, bu sene gelmedi; o sadece Malatya. Şimdi, Manisa, malum, Trakya, her yerden saysan aşağı yukarı ortalama belki de 1 milyonu aşkın mevsimlik tarım işçisi sadece geçimi, işte, altı ay çalışacak, beş ay çalışacak, gidip bir yıl boyunca yiyecek.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Doğru söylüyorsun.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Şimdi bunlar ne yapacak? Bunlara ilişkin bizim bir şey...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ne diyelim?

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Ne diyelim? Yani nasıl ifade edelim?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Az önce "İş gücü uyum projesi var." dedi bir vekilimiz, ona bir önerme.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Toplum yararına çalışma programı kapsamında değerlendirilebilir.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Yani mevsimlik tarım işçilerinin, sadece geçimi bu olan mevsimlik tarım işçilerinin durumunun...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - İşte, geçici olarak devlet yararına çalışmada...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunu not ettim Sinan ağabey.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Bir not alalım onu yani.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Teşekkür ediyorum yani bu, önemli bir şey.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Bir de şimdi, bu DEDAŞ can yakıyor, o ayrı bir konu. En son Urfa Hilvan ve Bozova başta olmak üzere Diyarbakır'ı da kısmen etkiledi, aslında buğday ve hububat önemli ölçüde bundan büyük zarar gördü. Şimdi, üreticinin DEDAŞ'a olan borcu ise hakikaten can yakıyor. Buna ilişkin yani borçların ertelenmesi diyoruz ya, bazı bölgelerde elektrik borçlarının da ertelenmesi gibi çok yaşamsal bir taleptir. Birçoğu beni aradı, aynen şunu...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ama sanki zirai don kapsamına girmiyor herhâlde bu, giren ürünler arasında hububat yok.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Ama yani dolu vurdu, cam kırdı, arabaların camını kırdılar Hilvan, Bozova ve Urfa hattında; buna şahidim ben yani.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bunu ne diye ifade edelim şu kapsama?

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Yani diyelim ki "DEDAŞ'a borcu olan ve aynı zamanda..."

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sadece DEDAŞ değil Sayın Vekilim.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - O zaman bunu şey yapalım, sadece DEDAŞ değil, elektrikle ilgili...

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Tamam demeyelim, elektrik borcu diyelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İzin verirsiniz ben tam destek olayım mı size? Veya bitiriyor musunuz, var mı başka?

SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Yok, hayır, bunu diyecektim, buyurun.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "Elektrik borçlarının ertelenmesi." diye bir şey...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bu konuda zaten aynı şeyi notuma aldım. Sayın Vekilim, sadece sizin bölgede değil diğer bölgelerde de sulama suyu kullanan çiftçilerin şu anda mağduriyeti var. Bu insanların nefes alması için o elektrik borçlarıyla ilgili de bir yapılandırma yapılması gerekiyor. Hem sulama suyunun düşürülmesi hem de kuyulardan elektrikle ilgili...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Not ettim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Evet Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Başka var mı? Bitireceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Don bölgesi kapsamında." diye alırsanız o zaman belki bir anlam ifade eder.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, öyle diyeceğim zaten. Zaten bizim kapsamımızla ilgili.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - EXIMBANK'la olan şeyi yazdık, bir de mücbir sebebi yazmamıştık aslında orada bu şeylere. "Mücbir sebeple"yi bir koysaydık oraya açıklayarak, ihracatçıların o karşı tarafla sıkıntıları konusunda mücbir sebebi de eğer koyarsak hoş olur.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Not ettim onları.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Onun dışında, kapsamı...

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Mücbir sebep değil de doğal afetten kaynaklanan...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Mücbir sebep değil o, doğal afet de değil. O şöyle, görüştüm ben Bakanlıkla, bir şey yapılabiliyormuş yani devlet "Böyle bir arzda ciddi bir sıkıntı yaşandı." deyip, bir belge verip uluslararası ticarette bu şey yapılabiliyormuş. Hafif bir araştırma yaptım ama "afet" ya da "mücbir sebep" ifadesi kullanmadan da sanırım bir belge olabilecek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, bir de malumunuz, biz hep...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çünkü "afet" ya da "mücbir sebep" dediğiniz zaman bunun hukuki bir ilanı gerekiyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Onu artık bürokratlar kılıfına uydururlar ama dediğim gibi, biz bunu bir ilave bilgi verelim, o konu da tamam. Bir de konu, 16 tane bakanlığın ilk etapta belirlemiş olduğu o ürünlere ilave, işte, ne vardı? Trabzon hurması var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onları yazdım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Artı, diğer ürünleri de eklersek hoş olur. Akabinde...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Eklememiş miyiz? Vardı onlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yok Hocam.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ekledim, ekledim ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben görmedim, belki atlamış olabilirim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sen "cennet" yazmışsındır, bunlar "Trabzon"u arıyor.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Dut ve incir var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Dut da aynı şekilde; dut, siyah incir de var sizin Tut ilçesinin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Dedim ya, Komisyon başladığında en önemli konuydu.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - En arka sayfada olduğu için...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yok, yok, var o, notlarda var, onları da ekleyeceğim. Yani benim notum da ne vardı? Şimdi, çilekle ilgili itiraz geldi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çilek var Başkanım ama...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çilek don kapsamında değilmiş ama şimdi onu yazarsak bizim o zaman şeyimiz kaybolabilir.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Kendi bilir Mersin Milletvekili.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Benim tespit ettiğim, bakın, cennet hurması, Isparta gülü, siyah incir ve dut; 4 tane tespit ettim.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Başkanım, arıcılar için de destek...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bir de arıcılar var, 5.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şeker pancarı, lahana, arpa; bunları da...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Buğday ve arpa da var Başkanım. Değerli Başkanım, çileği yazıp yazmamak Mersin Milletvekilinin hassasiyeti, ben bilmiyorum, ben sadece okuduğumu, bildiğimi ve araştırdığımı söylüyorum: Çileğin de bakılması, en azından kendi seçim bölgesi, takdir Mersin Milletvekilimizin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - 4 tane saydım ben, bir de arıcılar. Arıcılarla ilgili ne diyecektik?

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Arıcılar konargöçer oldukları için onlara bir akaryakıt desteği verilmesiyle ilgili...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Lojistik desteği...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir de şeker, şeker...

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Şeker, şeker...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Arı keki ve TÜRKŞEKER'den yine indirimli şeker sağlanması, olmayan yerlerde de yereldeki kurumlar kullanılarak sevgili Başkanım...

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, Mersin'de muz da ciddi oranda...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Muzla ilgili bize bir tespit yapıldı mı Mersin'de?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Söylendi orada.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Muz, şeftali ve çilek.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şeftali var zaten ama çilekle ilgili bir şey yok, dona uğradığına ilişkin bir rapor yok.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ben var biliyorum.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Silifke'de özellikle, Adana ve Silifke'de çilek ile muz da var.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çileği ben söyledim kayıtları açtırarak.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Çileği İlhami ağabey söyledi de çilekte yani şöyle bir şey: Şimdi, Bakanlığın tespitlerinde, zirai don tespitinde çilek yoksa, çilek başka bir şeyden hasar gördüyse bizim raporumuz güçsüz kalır.

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim; geçtiğimiz haftalarda bir felaket yine yaşandı, Diyarbakır'da sanırsam 50 bin hektarlık pamuk alanı tahrip oldu, aynı şekilde karpuz yetiştirenler; onlar da dâhil mi?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Zirai dondan mı?

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Dolu felaketinden.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Şimdi, biz doluya girmeyiz. Doluya girersek bilmiyorum...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - O da bitki, tarımın etkilendiği doğal bir afet neticede yani ayrı tutmak doğru olmaz Başkanım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ama şimdi, donun dışına çıkarsak bizim raporumuzun... Şeyi yazarız, büyük raporda...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - O çiftçinin mağduriyetini kim giderecek, ayrı bir komisyon mu kurulacak onun için de?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bu ayrı bir konu.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Donun yanında doluyu da...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - "Ekleyebiliriz..." diyorsunuz.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Biz yazalım da yine değerlendirilmesin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ama elimizde bir veri olması lazım. Hüseyin Ağabey, var mı bir şey?

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) - Yapıldı aslında tespitler, biz getirebiliriz size onları.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Getirin ama bunu bugün göndereceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Şu rapora, tarla bitkilerinde hasar nedeniyle tekrar dikilen, 2 kez gideri olan çiftçilerin değerlendirilmesini yazın.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yazdım, okudum ya, tabii var o "ilave gübre, ilaç ve şey masrafları" diye.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, KGF'yi unutmayalım.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ağabey, şimdi doluya girdik, sıcağa girdik dersek evin yolunu şaşırırız. Bunu ayrıca...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Başkanım, çiftçi etkilenmiş mi, zarar görmüş mü? Görmüş. Tarlada ürün kalmış mı? Kalmış.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Öyle, katılıyorum ama...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Yani ortada sorun var mı? Var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Biz, şimdi, saha tespitlerimizin ve edindiğimiz doğru bilgilerin, zirai donla ilgili çerçeve konunun dışına çıktığımızda...

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Birkaç gün sonra bunlar devam edecek ve onu burada eklememiz lazım.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Ya, Tarım Komisyonu onu görüşsün.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yazılsın, yazılsın.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Onu Tarım Komisyonu görüşsün.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tarım Komisyonundayız, onu Başkana iletelim, Başkan toplansın onu bize ayrıca. Burada çok arkadaşımız Tarım Komisyonundan.

Mesela, şöyle yapabiliriz -onu biz yolda da konuştuk- Tarım Komisyonu konuyu biraz daha genişleterek -ben onu Başkanımızla, Sayın Bakanımızla da görüşeceğim- yani -bu dönemde, don, dolu, sıcaklık gibi- bir alt komisyon kurarak... Bu konuda bir alt komisyon çalışması isteyeceğim. Yani bu mesela anlamlı olabilir, orada bunu daha geniş olarak çalışırız.

Şöyle bir şey önereceğim -bilmiyorum, Komisyonumuzun çoğunluğu da burada, sayıya bakayım, 12- esasında Komisyonun aktif çalışmalarını Meclis tatile girmeden önce bitirelim istiyorum çünkü sonbahara sarkarsa toplum da bizimle dalga geçer.

AYHAN BARUT (Adana) - Uygundur.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Yani "Kış geldi, siz hâlâ geçen senenin don çalışmasını yapıyorsunuz." diye. Raporlama kısmı için süre ihtiyacımız olursa isteyelim, onun için... İki tane daha saha çalışmamız var bölge itibarıyla. Bir bölge Amasya, Tokat, Giresun, Ordu hattında yani Karadeniz Bölgesi'nde. Bir de son toplantıyı şöyle yapalım istiyorum -tarihler üzerinde çalışacağım ama dediğimiz gibi, pazar olmasa bile cumartesiye mutlaka isteyeceğim çünkü başka şansımız yok- Manisa'dan başlayıp, Denizli yapıp...

İki konuda çalıştay planlıyoruz, bunu da söyleyeyim. Böyle, akademisyenlerin, teknik ekiplerin, işin uzmanlarının, profesyonellerin, mümkünse dünyadan da insanların... Birincisi, küresel ısınma ve iklim şartlarındaki değişim kapsamında, sürdürülebilir tarım için tarımın riskleri yani don ve benzeri gibi, sulama gibi, bunları içine alan bir çalıştay yani yapılması gerekenlerle ilgili. İkincisi de yine, sürdürülebilir tarım ve üretim bakımından Türkiye'deki tarım sigortalarının yeniden yapılandırılması diye, iki başlıkta... İki gün de Burdur'da yapacağımız... Ama Burdur'a gitmişken de Isparta'daki hem gül bahçelerini... Gül bitti, şu anda gelip toplanıyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, gülü unuttuk.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Gülü yazdım, şimdi yazdım.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Başkanım, şunu da eklessek daha anlamlı olur. Madem böyle bir çalıştay yapacaksınız, bundan sonra soğuğa daha dayanıklı çeşitlerin ıslah edilmesiyle ilgili...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Soğuğa ve kurağa dayanıklı...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - "Sürdürülebilir tarım ve gıda için değişen iklim şartları bakımından tarımsal üretim..." başlıklı bir konu. Sinan Bey'in de ısrarla üzerinde durduğu... Bunun altında üç dört başlık olacak. Şu konuda, tarıyoruz, uzmandır, eski bürokrat, siyasetçi yani teknik çalıştaya destek verebilecek akademisyenleri tarıyoruz -onu bulurum ben, sıkıntı yok ama- akademisyen dışında da Türkiye'den ve dünyadan isimler varsa... Bunları da mümkünse temmuz ayının ilk haftası gibi, 4, 5, 6'sında bitirip Komisyon çalışmalarımızı bitirmeyi planlıyoruz. Onun için, arada bir Karadeniz ziyaretimiz olacak, bir de -son toplantımız- perşembe ya da cuma gününden çıkıp, Manisa'dan başlayıp Manisa, Denizli'yi bir günde yapıp, Burdur'a gelip, Isparta'ya cumartesi günü bir ziyaret yapıp, öğleden sonra çalıştaya başlayıp...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tekirdağ'ı unuttunuz ama.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Tekirdağ'ı Burdur'a getirelim Ağabey.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir önerim daha var. Türkiye'de şu an ziraat fakültelerinde don üzerine çalışma yapan varsa üç dört yerden biz başvuruda bulunalım. Son rapora o görüşleri katarak gelecek süreci onların bilgisi ışığında şekillendirmenin faydası var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, şu anda iki akademisyen grup oluşturdum. Niğde'de bir grup çalışıyor, sanırım bayramdan sonraki ilk toplantıda da Tokat'tan bir akademisyen gelecek.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkanım, bağımsız, özgür konuşabilen hocalar lazım bilim ışığında.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Elbette, akademi...

AYHAN BARUT (Adana) - Amaç burada üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil yani çünkü öbür türlü bir şeye yaramaz.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Ayhan Ağabey, ben sekiz sene rektörlük yaptım, üniversiteme sorun, hiç sıkıntı yok.

AYHAN BARUT (Adana) - Biliyorum, sizin durumunuza saygım var. Ne zaman gidilecek oraya?

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Temmuz ayının ilk haftası gibi planlıyoruz çünkü yaz tatili tam da başlamamış olsun.

AYHAN BARUT (Adana) - Öyleyse bitiriyoruz...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onunla bitireceğiz.

Bu arada da sanırım bayramdan sonraki ilk hafta Türkiye Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı, üniversiteden bir hoca ve Türkiye Odalar Birliği Tarım Kurulu Başkanı sunum yapacak.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bir de sigortalar şeyi var Başkanım; odalar, borsalar ve sigorta şeyi var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Onlar devam ediyor, daha vaktimiz var, üç toplantı falan daha devam edeceğiz. Bunlar bizim Komisyonumuz bakımından...

ABDULLAH DOĞRU (Adana) - Akdeniz Bölgesi'nde yetişen ürünlerle ilgili Çukurova Üniversitenden çok kıymetli hocalarımız var.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Bize önerin, biz de buluruz ama bize bildiğiniz, sahada çalışan... Şey istemiyorum, iki tür akademisyen vardır; bir kısmı sahayla çalışır, bir kısmı makale üzerine internetten. Daha çok saha tecrübeleri olan ekipler olur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir de Sayın Başkan, biz, şimdi, oraya en az 10 milletvekili gidiyoruz. Onun için lütfen siz isimleri belirledikten sonra şunu da ifade edin: Sekreteriymiş, yok temsilcisiymiş değil; il dışında değilse, hasta değilse ilgili birimin başkanı gelsin.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Evet, doğru söylüyorsun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, bir de bizden isim istediniz çağrıyla ilgili, biz milletvekillerinden veya Komisyon üyelerinden.

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - İstedim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Seyahatlerde bunları anlaşıldı ki buraya getiremeyeceğiz. O isimleri, o bölgelere çağırırsak... Mesela, sigortayla ilgili hatırlıyorsunuz benim bir derdim vardı, hep söylüyorum fiyatının yüksek olduğunu, siz de hemfikir oldunuz o konuda. Yani onları çağırırsak bölge ziyaretlerindeki o toplantılara...

BAŞKAN ADEM KORKMAZ - Olur, iyi olur, mantıklı.

Ben teşekkür ediyorum hepinize, sağ olun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.28